

DE DELAVSKA ENOTNOST

15. DECEMBRA 1973 – ŠT. 49 – L. XXX

Nov delovni čas?

Predsedstvo RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti podpira pobudo o zimskem delovnem času v javni upravi

Predsedstvo sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije je v torek razpravljalo o pobudi nekaterih mariborskih delovnih organizacij, naj bi javna uprava v zimskem času začasno prešla na nov delovni čas, in sicer od 8. ure zjutraj do 16. ure popoldan. To pobudo je tudi podprlo Predsedstvo sindikata delavcev družbenih dejavnosti priporoča pristojnim organom, naj uvedejo zimski delovni čas v javnih službah, ki naj bi čas poslovanja v čimvečji možni meri prilagodile potrebam občanov.

Predsedstvo je na isti seji ugotovilo, da se v zvezi s stališčem izvršnega sveta SR Slovenije, da se čas konstituiranja temeljnih organizacij združenega dela v dejavnostih posebnega družbenega pomena premakne za tri mesece, že pojavljajo mnjenja v nekaterih strukturah, ki so vseskozi nasprotovale vsebinskemu uresničevanju ustavnih dopolnil v družbenih dejavnostih, da so bila politična prizadevanja sindikatov in zveze komunistov preuranjena. Trdijo, da niso potrebna prizadevanja delovnih skupnosti pri uresničevanju ustavnih dopolnil, temveč da je treba počakati do takrat, ko bodo zakoni usklajeni z dopolnili in novo ustavo.

Predsedstvo ugotavlja, da so takšna stališča dobila podporo v dejstvu, da pristojni republiški organi od sprejetja ustavnih dopolnil v letu 1971 do konca leta 1973 niso uskladili ustreznih zakonodaj. Hkrati predsedstvo meni, da se morajo sindikalne organizacije upreti takšnim težnjam in zahtevati, naj se delovne skupnosti vsebinsko angažirajo pri uresničevanju ustavnih dopolnil. Morebitno podaljšanje roka je lahko samo možnost, da bodo rešitve še boljše. Predsedstvo sindikata delavcev družbenih dejavnosti pričakuje, da bo ustreznna zakonodaja v najkrajšem času usklajena z ustavno ureditvijo.

V. K.

FOTO VEST

Ljubljana, 13. decembra: Ob izidu 42. zvezka knjižnice Javno mnenje, ki nosi naslov „Samoupravni sporazumi o združevanju temeljnih organizacij združenega dela“, sta generalni sekretar RS ZSS Jože Globačnik in direktor raziskovalnega centra za samoupravljanje Mitja Švab skupaj z nekaterimi svojimi sodelavci priredila tiskovno konferenco.

Republiški svet ZSS in raziskovalni center sta se odločila za mnenjsko raziskavo z željo, da bi preverili, kako se v praksi uveljavljajo intencije ustavnih sprememb, ki na novo opredeljujejo položaj delavca v združenem delu. Čeprav je raziskava zajela tako rekoč le začetno obdobje uveljavljanja ustavnih dopolnil, pa vendarle dobljeni rezultati in ugotovitve (povzetke posameznih poglavij te raziskave smo pred nedavnimi objavili tudi v našem časniku) jasno opredeljujejo bodočo družbeno-politično akcijo.

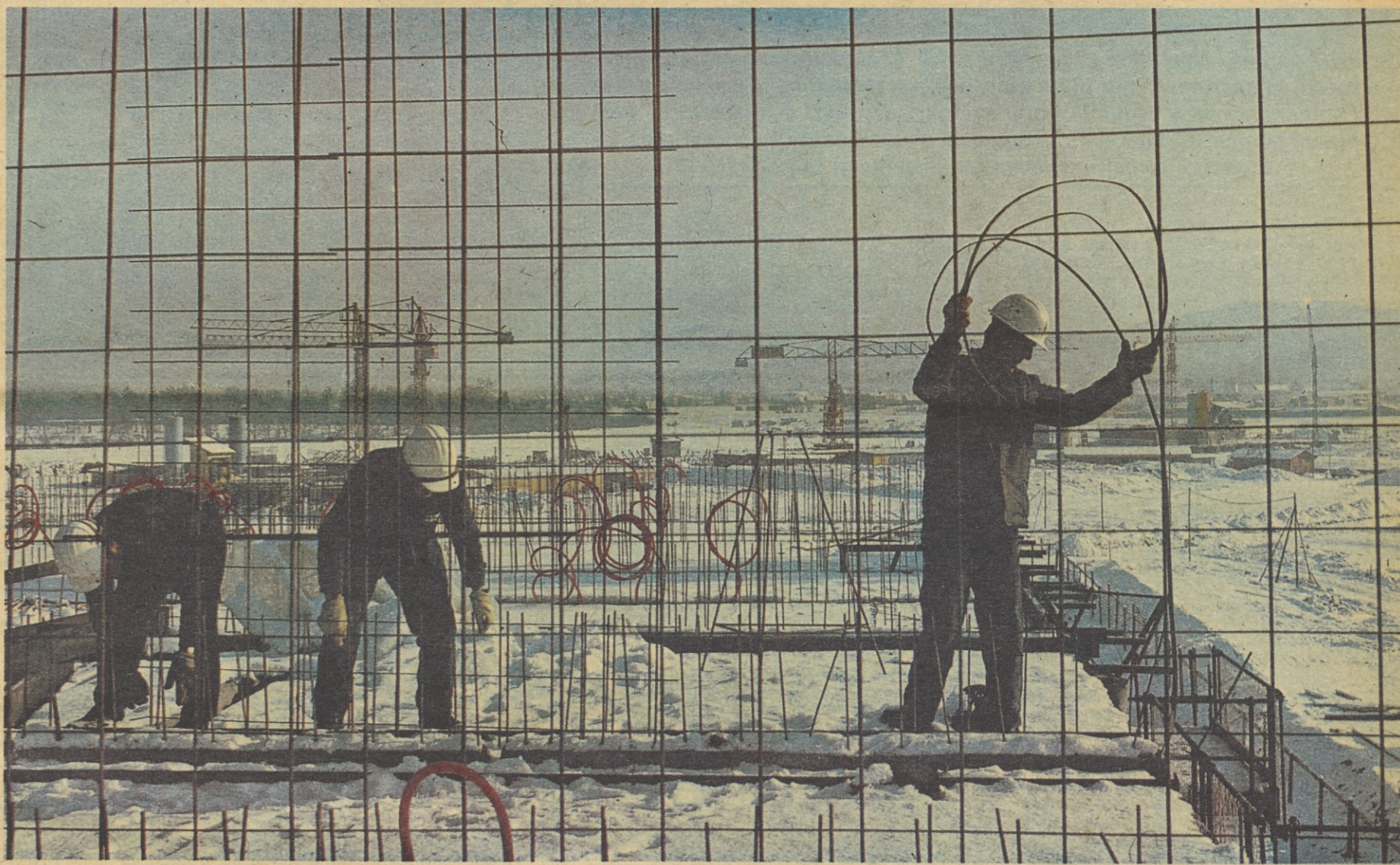
garden tea
pravi čaj
assam CTC
v filter
vrečki

bar tea
pravi čaj darjeeling CTC
v filter
vrečki

brege

Mercator 470
PRODAJALN

pravi naslov za denarne zadeve
ljubljska banka

V bodočem štepanjskem naselju v Ljubljani gradi IMOS 3000 stanovanj. V številnih blokih in stolpnih, ki jih gradijo gradbena podjetja, združena v IMOS, po naj sodobnejšem tunelskem sistemu, bodo našle svojo streho nad glavo tudi številne družine delavcev, saj bodo na tej lokaciji zgrajena tudi najemna stanovanja s sredstvi solidarnostnega sklada mesta – Ljubljane. – Foto A. AGNIC

MNENJE SINDIKATOV O UPRAVIČENOSTI ZAHTEV VELENJSKIH RUDARJEV

Družbeno utemeljeno nadurno delo bi bilo treba dodatno spodbujati

Rudnik lignita Velenje je naslovil na republiški sekretariat za finance zahtevo, naj se dohodek od nadurnega dela v premogovnikih izključi kot element, ki se upošteva pri ugotavljanju skupnega čistega dohodka rudarjev

Na osnovi zbranih podatkov republiškega sekretariata za finance, da se v rudniku lignita Velenje ocenjuje za letos poprečni osebni dohodek zaposlenih v neposredni proizvodnji za 42-urni delovni teden v številu 3.525 dinarjev in da po sedaj veljavnih predpisih zaradi nadur davek iz skupnega dohodka zavezanca brez družinskih članov povečuje od 220 na 588 dinarjev letno ali od 0,65 % na 1,39 % zavezanca z enim družinskim članom pa za 100 dinarjev ali 0,23 % letnega dohodka, je se-

retariat za finance ocenil, da ne vidi nobenih utemeljenih razlogov za kakršnekoli izjemne ukrepe, za kakršne se zavzema Rudnik lignita Velenje.

Republiški svet Zveze sindikatov je po prejemu sporočila republiškega sekretariata za finance preveril uporabljene podatke za takšno mnenje. Po preveritvi uporabljenih podatkov je seznanil predsednika izvršnega sveta skupščine SRS, da so bili podatki RLV vendarle enostransko uporabljeni! Iz analize Rudnika lignita Velenje je očitno, da se bodo letošnji osebni dohodki jamskih delavcev gibali

od 2.990 do 4.196 dinarjev. Davčni učinek bi bilo treba računati na osnovi konkretnih zasluzkov in ne na osnovi poprečnih zasluzkov, saj bo letos na primer kar 530 zaposlenih prejelo osebni dohodek 4.196 dinarjev oziroma 3.884 dinarjev poprečno na mesec, pri čemer približno 17 % teh prejemkov izvira iz nadurnega dela. Nadalje je sekretariat za finance zanemaril, da je v RLV 24 % samskih delavcev, ki delajo v neposredni proizvodnji v jami in da le-ti glede na za letos določeni davčni cenzus plačujejo zaradi svojega nadurnega

dela v jami sorazmerno višji davek od dohodka občanov. In ni upošteval, da je nadurno delo, čeprav je v samoupravnih sporazumih višje vrednoteno kot normalno delo, praviloma odvisno od delavčeve pristo-voljne odločitve. Zato bi kazalo za takšno družbeno delo kvečjemu iskati dodatne spodbude, nikakor pa ne razpravljati na osnovi poprečnega osebnega dohodka o razmeroma majhnih učinkih nadurnega dela na odmero višine davka iz skupnega dohodka občanov.

Vprašanja vpliva višine osebnega dohodka na različne cen-

zuse so še posebej pereča in povzročajo težave v tistih delovnih organizacijah, je poudarjeno v sporočilu predsedniku izvršnega sveta, kjer je poleg rednega delovnega časa objektivno, to je zaradi nujnih popravil nadurno delo družbeno nujno. Na to smo že opozorili v razpravi o osnovah ekonomske politike za leto 1974 in poudarili, da je treba družbeno utemeljeno nadurno delo smatrati za odbitno postavko pri opredeljevanju cenzusov, nikakor pa ga ne bi smeli z znanimi cenzusi zavirati in omejevati!

DUŠAN REBOLJ

Z letom, ki prihaja, bomo v naši republiki poskusili dosledno uresničiti tudi tisti del ustavnih dopolnil, ki govori o svobodni menjavi dela med proizvodnimi in družbenimi dejavnostmi, spreminjanju družbenoekonomskih odnosov na področju družbenih dejavnosti in sočasnem integriranju dela na proizvodnem področju in na področju družbenih dejavnosti. Trudili se bomo torej uresničiti načelo, naj ima vsak delavec ne glede na dejavnost, v kateri je zaposlen, enak družbenoekonomski položaj v celotnem procesu družbene reprodukcije, o kateri tudi sam odloča.

Zelo poenostavljeno povedano gre med drugim tudi za to, da bomo z letom 1974 v SR Sloveniji sedanji, pretežno proračunski sistem financiranja splošne in družbene porabe zamenjali s sistemom družbenega dogovarjanja o tej porabi v republiki in v občinah. Ker gre za povezovanje in menjavo ter interesov proizvodnih in družbenih dejavnosti, bodo kot nosilci sporazumevanja nastopali predvsem delovni ljudje iz organizacij združenega dela ter samoupravne interesne skupnosti, ki delujejo na posameznih področjih dejavnosti.

Preizkušnja zrelosti

● Jože Šinigoj, član izvršnega odbora RK SZDL Slovenije: »Usklajevanje hotenj in načrtov, ki naj bi jih potrdili z družbenim dogovorom o skupni in splošni porabi v republiki in v občinah oziroma z ustreznimi programi samoupravnih interesnih skupnosti, bo pomenilo preizkus, ali smo se sposobni otresti proračunske miselnosti in navad«

Zdaj že teče javna razprava o izhodiščih za družbeni dogovor o splošni in skupni porabi v letu 1974, v kateri aktivno sodelujejo vsi družbeni dejavniki in organizacije. V razgovoru z Jožetom Šinigojem, ki se kot član izvršnega odbora republiške konference SZDL Slovenije še posebej ukvarja s problematiko družbenoekonomskih odnosov, smo poskušali izvedeti, katera so tista vprašanja in naloge, ki bi jim veljalo nameniti še posebno pozornost zdaj, ko razpravljamo o izhodiščih navedenega družbenega dogovora, pa tudi potem, ko bomo v januarju in februarju že govorili tudi o dokončnih programih financiranja splošne in skupne porabe v republiki in v občinah, ki jih bodo izvajale ustrezne samoupravne interesne skupnosti.

Nov sistem financiranja splošne in skupne porabe začnemo uveljavljati v času, ki ga med drugim označujejo na splošno težji pogoji gospodarjenja in nemiren položaj v svetu. Ali to pomeni, naj bi odstopili od že sprejetih razvojnih, zlasti od srednjeročnih razvojnih in drugih načrtov?

Z družbenim dogovorom o splošni in skupni porabi začnemo na vsebinsko novih osnovah urejati različna vprašanja v zvezi s tekočo politiko v letu 1974. Strinjamo se, da bo zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja treba vložiti toliko več naporov, da bi namenili tudi dosegli. Res je, da bi izhodišča splošne družbenoekonomske politike ter predvidevanja o razvoju Slovenije v naslednjem letu lahko označil tudi kot nekoliko preveč optimistična glede na pogoje gospodarjenja in nemiren položaj v svetu. To pa še ne pomeni, da bi smeli odstopati od prizadevanj za uresničitev osnovnih ciljev naših razvojnih projektov, zlasti pa od predvidevanj razvojnega programa SR Slovenije do leta 1975. Da pa bi cilje tudi dosegli, je treba uresničevati zlasti prioritete naloge tako na področju gospodarstva kot v družbenih dejavnostih. Hočem reči, da si teh nalog ni treba izmišljati, ker so znane, da pa se je treba odločiti za selekcijo – torej izbrati med tistimi, ki so bolj, in onimi, ki so manj pomembne. Razvoj energetskih virov, zagotovitev surovinskih osnov in vseh vrst hrane so nedvomno naloge, ki naj bi jim posvečali največjo pozornost na gospodarskem področju. Nikjer ni rečeno, naj bi se za tako ostro ločnico med manj in bolj pomembne zadeve odločili na področju družbenih dejavnosti. Če pa vzamem za primer samo izobraževalno področje, bi rekel, da bi morali najprej uresničiti tisto, kar bi, denimo, na področju strokovnega izobraževanja moralo že biti storjeno ter se ob tem vprašati, kdo je odgovoren, da še ni bilo storjeno; zakaj gospodarstvo kot najbolj zainteresirano na tem področju ni odigralo tiste vloge, ki naj bi jo! In, dalje: ne z besedami, z dejansi se moramo zavzeti za prestrukturiranje višjega in visokega šolstva ter, z druge strani, za razmah stalnega izobraževanja in izpopolnjevanja ob delu. Drugo k drugemu: gre za to, da bi nam šole vseh vrst morala dati čim več izobraženih proizvajalcev vseh potrebnih profilov in obenem omogočati njihovo sprotno izpopolnjevanje, ne pa da nam, v mnogih primerih in neodvisno od potreb, dajejo samo raznovrstne „kadre“.

Ko sem govoril o razločevanju nalog med bolj in manj pomembne, sem želel poudariti, da nobena družba ni tako bogata, da bi lahko hkrati storila vse, kar želi ali kar bi bilo potrebno. Na to selekcijo želja, zamisli, načrtov in nujnih potreb naj bi med postopkom nastajanja družbenega dogovora o splošni in skupni porabi v republiki in sporazumevanja o istih zadevah po občinah neposredno vplivali delovni ljudje v združenem delu kot nosilci odločitev o uporabi

ustvarjenega dohodka. Da pri tem ne gre za lahko nalogo, je več kot jasno.

O selekciji načrtov in programov bi lahko govorili tudi tako, da je z istimi sredstvi in kadri možno doseči več, če bi jih izkoriščali bolj racionalno. Kaj sodite o takih razmišljanjih?

Sedanje razmere nedvomno terjajo od vsake organizacije združenega dela in od samoupravnih interesnih skupnosti, naj bi izdelali program možnih racionalizacij in varčevanja. Še več, pravzaprav bi morali pripraviti nacionalni program varčevanja, s katerim bi posegli na vsa področja družbenega delovanja. Koliko bi, denimo, lahko dosegli samo s tem, če bi bolj spoštovali delovno disciplino in resnično racionalno zaposlovali kadre! Bržčas nisem edini, ki se vprašuje, ali smo res tako bogati, da v današnjem času terjamo višjo strokovno izobrazbo za vzgojiteljico v otroškem vrtcu, srednjo stopnjo izobrazbe za bolniško sestro v bolnišnici, da neracionalno širimo omrežje bolnišnic, ustvarjamo dvojne ali podobne zmogljivosti na drugih področjih... S tem nisem hotel reči, da sem proti policentričnemu razvoju ali proti strokovni zasedenosti delovnih mest v vseh strokah in dejavnostih. Sem pa za racionalnost, za to, da se delo ali naloga opravi tam, kjer so za to najboljše možnosti, obenem pa proti temu, da bi človek s fakultetno ali stopnjo nižje izobrazbe opravljal tisto delo, ki bi mu moral biti dorasel srednješolsko izobražen delavec ali delavka.

Če pogledamo programe, ki so jih v zvezi s svojo predvideno dejavnostjo za leto 1974 pripravile samoupravne interesne skupnosti, je očitno, da bi morala biti gospodarska rast nekajkrat hitrejša, da bi tudi finančno zmogli vse tisto, kar je po mnenju avtorjev programov treba storiti na področju šolstva in izobraževanja, zdravstvenega, invalidskega in socialnega zavarovanja, kulture, telesne kulture itd. Že prej je beseda tekla o selekciji in o težavnosti nalog, ki so pred nami. Ali na osnovi preobširnih, tudi megalomanskih programov ne kaže sklepati, da gre družbeni razvoj svojo pot, medtem ko se miselnost komajda kaj spreminja?

Programi, kakršni so zdaj, že zaradi premajhnih materialnih možnosti naše družbe v celoti niso uresničljivi, kajti „prenesemo“ lahko le nekaj več kot 16-odstotno povečanje izdatkov za splošno in skupno porabo. Vendar si ne bi upal trditi, da gre pri programih, kakršni že so, za odpor kvaliteto novemu sistemu urejanja družbenoekonomskih odnosov na tem področju, temveč predvsem za podedovani oportunitizem in proračunsko usmerjenost ter miselnost. Usklajevanje hotenj in načrtov, ki jih bomo po kar najširši javni razpravi potrdili z družbenim dogovorom o skupni in splošni porabi v republiki in v občinah ter z ustreznimi programi samoupravnih interesnih skupnosti, bo torej pomenilo preizkusni kamen za to, da bi videli, ali smo se sposobni otresti proračunske miselnosti, skratka navade, da bi nekdo drug, denimo državni organ, v našem imenu odločal o zadevah, za katere smo zainteresirani tako kot proizvajalci kot tudi občani, torej uporabniki določenih storitev.

Ne gre pa samo za zrelost pri odločanju, temveč tudi za odgovornost, ki iz nje izvira. Mislim, da bi bilo zelo napak, če bi vsaka interesna skupnost prišla pred delavce s svojim programom in bi pri tem upoštevala le tisto, kar naj bi bilo potrebno le zanjo samo. Edino prav bi bilo in tako je tudi predvideno – da imajo delavci možnost, da se seznanijo z razumljivimi in usklajenimi programi vseh dejavnosti, ki naj bi jih financirali. Samo v tem primeru lahko računamo, da bodo delavci ne le vedeli, o čem odločajo, temveč bodo tudi čutili, da so dejansko tisti, ki odločajo o hitrejšem ali počasnejšem razvoju posamezne družbene dejavnosti in da prevzemajo polno odgovornost za posledice, če bi bili preveč ozkosrčni. Temeljita priprava programov ter aktivna angažiranost družbeno-političnih subjektov pri pojasnjevanju teh programov pa lahko v končni posledici odvrne še neko drugo nevarnost, ki je ne gre podcenjevati. Prehajamo namreč na sistem bruto osebnih dohodkov, kar pomeni, da bo vsak zaposlen delavec v kuverti prejel dosti manj, kot pa bo na njegovi napisi kot zaslužek. Če torej ne bo temeljitega pojasnjevanja, za katerega so odgovorni vsi nosilci sporazumevanja in vsi družbenopolitični dejavniki, se bomo zelo težko izognili sicer nepotrebnim, vendar zelo verjetnim kasnejšim vprašanjem in zapletom.

Ko smo že pri zaslužkih, še vprašanje: osebni dohodki že dlje stagnirajo ali celo nazadujejo, tako da pomenijo resno zavoro pri uresničevanju vseh možnih spodbud za doseganje višje produktivnosti dela. Bodo delavci družbenih dejavnosti tudi v bodoče obsojeni na manjše osebne dohodke v primerjavi s tistimi, ki bi jih prejimali, če bi bili zaposleni v gospodarstvu?

Z uresničevanjem ustavnih dopolnil se zavzemamo med drugim tudi za enak družbenoekonomski položaj vseh delovnih ljudi ne glede na to, v kateri dejavnosti je kdo zaposlen. To pa pomeni, da bi morali poslej osebni dohodki delavcev družbenih dejavnosti naraščati vzporedno z dohodki v drugih dejavnostih. Samo tako bomo lahko prepričali dva izredno škodljiva pojavi: beg v druge poklice, kjer so zaslužki boljši, in ekstenziven razvoj posameznih dejavnosti, kar je v sedanjem času še zlasti značilno za pravo. —mG

Kaže, da rudniki le ne bodo mogli živeti od obljub

Svet za energetiko in rudarstvo pri republiškem odboru Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije je 5. decembra obravnaval problematiko Rudnika rjavega premoga Zagorje, izvajanje sklepov 13. seje predsedstva republiškega odbora, sklepe prve konference rudarjev Jugoslavije, obravnaval beneficiranje zavarovalne dobe in način pokrivanja stroškov za pokojninsko ter invalidsko zavarovanje.

REŠITEV NI V ZAPIRANJU

Po integraciji rudnikov rjavega premoga Zagorje, Trbovlje in Hrastnik, leta 1968, v Združeno podjetje Zasavski premogovniki Trbovlje, je postajalo v podjetju vedno bolj očitno, da je ekonomski položaj rudnika Zagorje čedalje bolj problematičen. Vsi kazalci tehnične in finančne narave se iz leta v leto slabšajo. Rudnik Zagorje posluje z izgubo, ki so jo do sedaj solidarnostno pokrivala preostale TOZD združenega podjetja Zasavski premogovniki Trbovlje v škodo možnosti njihovega razvoja in končno v škodo njihovih osebnih dohodkov. Tako stanje je nevdržno za združeno podjetje, zato predvidevajo, da bi rudnik Zagorje postopno zaprli. Zapiranje rudnika Zagorje zaradi nerentabilnosti je predvideno v jami Kisovec v prvi polovici leta 1974, v jami Kotredež pa ob koncu leta 1976. Svet sodi, da morajo sredstva amortizacije tudi v primeru zapiranja rudnika ostati neokrnjena. Z zapiranjem rudnika Zagorje namreč nastaja problem zaposlitve rudarjev, zlasti starejših.

Zapiranje rudnika Zagorje ne pomeni, da bi bile zaloge premoga izčrpane. Ta ugotovitev velja zlasti za jama Kotredež, kjer je možno ob nadaljnjem vlaganju sredstev in ob višji ceni premoga izkopati še kakih 2.400.000 ton premoga. V času vse večje energetske krize je družbeni interes Slovenije, da se pridobivanje premoga iz lastnih rudnikov povečuje in ne zmanjšuje ter da se zaloge premoga pred ukinitvijo neoperspektivnih rudnikov čim bolj izkoristijo. Zaradi zagotavljanja rentabilnosti poslovanja so rudniki premoga primorani uporabljati metode odkopavanja, pri katerih ostajajo neizkoriščene dokaj velike količine premoga. Dejstvo, da je premog iz drugih republik, dobavljen v Slovenijo, zaradi prevoznih stroškov kakih 30 do 40 % dražji od domačega premoga, nas opozarja, da se ne smemo prehitro odločati za zapiranje lastnih premogovnikov. Razen tega dobava premoga iz drugih republik ni zanesljiva. Rudniki tega problema ne morejo rešiti brez družbene pomoči. Rešitev je v tem, da se prizna kritje različnih stroškov pridobivanja premoga z diferencirano ceno premoga za vsak rudnik posebej in na tej podlagi ugotovijo poprečne cene po vrstah premoga glede na kalorično vrednost, ki bi veljale za Slovenijo. Pri ugotavljanju poprečnih cen bi morali upoštevati tudi dobavljen premog iz drugih republik. Hkrati bi morali formirati egalizacijski sklad, v katerega bi se stekale pozitivne razlike poslovanja glede na odobrene cene za posamezne rudnik, po drugi strani pa pokrivalo negativne razlike za kritje stroškov rudnikov, ki imajo odobreno višjo ceno premoga od poprečnih cen, ki bi veljale za Slovenijo.

To bi bilo izvedljivo, če bi formiranje cen bilo v pristojnosti republike, podobno kot to velja za formiranje cen za električno energijo. Dokler tega ne dosežemo, je možna rešitev z dotacijami iz posebnega sklada, ki bi se moral formirati v republiki. Dotacije naj bi določili na proizvedeno tono premoga, v diferenciranih zneskih po posameznih rudnikih.

VEČ BESED KOT DEJANI

Svet za energetiko in rudarstvo pri RO sindikata delavcev industrije in rudarstva je s posebnim vprašalnikom, ki ga je razposlal slovenskim rudnikom, skušal ugotoviti, kako se uresničujejo sklepi 13. seje predsedstva republiškega odbora Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije, ki je bila 9. marca 1973. leta in sklepi prve konference rudarjev Jugoslavije, ki je bila 13. junija letos v Beogradu. Iz odgovorov rudnikov svet ugotavlja, da se sklepi prepočasno uresničujejo in da je zato njihov gospodarski položaj še vedno slab in negotov.

Sklepi zahtevajo zniževanje družbenih dajatev rudnikov na ravni federacije, republike in občine. Večina rudnikov zatrjuje, da pomembnejših olajšav doslej ni bila deležna. Svet predlaga, naj bi rudnike oprostil plačevanja davka iz dohodka z veljavnostjo od 1. januarja 1973. leta dalje. Glede na dejstvo, da so rudniki v občinah

z nizkimi dohodki, ni pričakovati, da bi jim le-te lahko zagotovile olajšave! Rudniki zahtevajo tudi znižanje ali ukinitve vodnega prispevka, odškodnin ribiškim društvom in podobnih dajatev.

Svet ugotavlja, da so se cene premoga in svinca letos povečale, kar je začasno izboljšalo stanje rudnikov, vendar pa hkrati ugotavlja, da naraščajo cene reprodukcijskega materiala in storitev, kar ponovno slabša gospodarski položaj rudnikov. Zaradi stalnega naraščanja cen reprodukcijskega materiala in storitev povzročajo občasno povečanje cen proizvodov rudnikov težave pri rednem poslovanju. Razen tega za rudnike ni sprejemljivo dejstvo, da uprava železnic ne prizna uradnega povišanja cen premoga, medtem ko morajo rudniki dajati posojilo za njihovo modernizacijo.

Poseben problem predstavljajo nizke svetovne cene živega srebra. Rudnik živega srebra pa izvažajo 90 % svoje proizvodnje. Zahtevana izvozna premija za živo srebro še vedno ni odobrena. Rudnik živega srebra Idrija je že večkrat terjal rešitev tega problema, vendar še ni dobil odgovora zveznega sekretariata za zunanjo trgovino.

Rudniki so uveljavili ostre notranje ukrepe za izboljšanje poslovanja z racionalizacijo porabe jamskega lesa, razstreliva in drugih materialov.

Svet ugotavlja, da so bili rudnikom v letu 1973 odobreni samo nekateri najnujnejši krediti za investicijska vlaganja. Kredite so dobili od bank, sklada skupnih rezerv gospodarstva in iz drugih virov. Kreditni pogoji, ki jih zahtevajo banke, niso za rudarstvo sprejemljivi zaradi previsokih obrestnih mer (11 %) in tudi zaradi prekratkih rokov vračanja. Razen tega ni znanih niti en primer regresiranja obresti.

Problem izplačevanja jamskega dodatka je le delno rešen. Rudnik Idrija ga ne izplačuje, ker nima dovolj dohodka. Rudnik kaolina ga izplačuje samo v polovični vsoti.

Kadrovska problematika je še vedno zaskrbljujoča. Priliva potrebnih kadrov ni zaradi še vedno prenizkih osebnih dohodkov rudarjev v primerjavi z osebnimi dohodki v drugih dejavnostih. Še vedno ni doseženo, da bi bili poprečni osebni dohodki rudarjev pri 42-urnem delovnem tednu za 30 % višji od republiškega poprečja. Zaradi skromnega in negotovega dohodka rudniki ne morejo zagotoviti ustreznega sorazmerja z naraščanjem osebnih dohodkov v drugih dejavnostih. Na delovno razpoložanje rudarjev negativno vpliva tudi nizek cenzus kot pogoj za prejemanje otroškega dodatka. Razen tega tudi ni sprejemljivo, da rudarji v premogovnikih stalno delajo nadure v težkih in zdravju škodljivih razmerah. K tem težavam se pridružujejo še stanovanjski in drugi problemi s področja socialne varnosti zaposlenih.

DOGOVOR V JAVNO RAZPRAVO!

Svet ugotavlja, da obstaja družbeni dogovor o prispevni stopnji za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki naj bi bil v kratkem podpisan. Ta družbeni dogovor doslej ni bil v javni razpravi. Razen tega Svet ugotavlja, da ga ni dobili niti republiški odbor Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije. Zato zahteva, da pride tudi ta družbeni dogovor pred podpisom v javno razpravo, tako kot je to bilo pri družbenem dogovoru o beneficiranju zavarovalne dobe.

VNOVIČ NA DNEVNI RED

Na podlagi vseh teh dejstev je svet za energetiko in rudarstvo sklenil, da je potrebno pospešeno izvajati sklepe 13. seje omenjenega predsedstva in prve konference rudarjev Jugoslavije. Da bi čim bolj rešili energetske krize, bo treba v Sloveniji izkoristiti vse obstoječe klasične energetske vire. Potrebno bo preveriti možnosti za nadaljnje pridobivanje premoga v rudnikih, ki so jih pristojni organi že pred časom označili kot neoperspektivne, to je v rudnikih Kočevje, Senovo in Laško.

Da bi lahko zagotovili povečevanje izkopa v rudnikih, bo treba ustvariti ustrezne pogoje za doseg družbeno koristnega izkopa. Predvsem bo treba cene premoga obravnavati ločeno in sproti, da ne bi prišlo do nepotrebnega nihanja dohodka rudnikov in osebnega dohodka rudarjev. Svet tudi sodi, da je treba s problematiko rudnikov ponovno seznaniti republiški izvršni svet in gospodarsko zbornico ter od njih zahtevati potrebne ukrepe. —Ž.R

Ne bo zaman

Na svečanem podpisu samoupravnega sporazuma o združevanju v sestavljeno organizacijo združenega dela je direktor ptujskega kmetijskega kombinata dipl. vet. Cvetko Doplihar ne povsem brez simboličnega podtona dejal:

„Prepričan sem, da bo SOZD, ki jo danes ustanovljamo, z dobrimi rezultati opravičila vloženi trud v njeno snovanje in bo že v bližnji prihodnosti dala na trg veliko kvalitetnih kmetijskih pridelkov in živilskih izdelkov po primernih cenah.“

Kaj več skoraj ne kaže dodajati. In vendar... Za boljše razumevanje sedanjih razmer moramo poseči malce nazaj in povedati, da so bile priprave na združevanje zelo temeljite. Pri njih niso sodelovali samo predstavniki sedanjih podpisnic, temveč tudi drugi „kandidati“, na primer mariborska mlekarica in mariborsko trgovsko podjetje „Meso“. Morda je bilo prvo resnejše izhodišče prav v spoznanju, da povezovalje v malem ne bi imelo nobenega pravega in res prelomnega pomena, temveč je treba težiti za povezovaljem kmetijstva in živilstva v mejah celotne podravske regije. Na osnovi takega razmišljanja bi zdaj lahko rekli, da je osnovna celica že utemeljena in vsi dobro namerno pričakujejo, da bo zaživela z vso privlačnostjo in s tako življenjsko silo, da kasnejše morebitne pridružitve k sporazumu ne bodo pod resnim znakom vprašaja. To po vsej verjetnosti prihaja v poštev za kmetijski kombinat v Slovenski Bistrici in še za kate-rega „sodelavca“.

Še so kandidati

Cvetko Doplihar pravi:

„S to združitvijo v naši regiji še ni vse končano. Vrata za vstop v sestavljeno organizacijo združenega dela ostanejo še naprej odprta za vse, ki so sodelovali že pri dosedanjih pogovorih, pa tudi za tiste, ki bodo uvideli, da je povezanost vseh, ki se ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo, predelavo in prodajo, nujnost. Posebno mislim pri tem na KK Slovenska Bistrica, mariborsko Mlekarico, mariborsko „Meso“ ptujsko „Perutnino“ in druge.“

Iniciativni odbor je na svojih sejah ugotovil, da bo do nadaljnjih povezav prav gotovo prišlo, saj pri tem ne gre za pralivanje sredstev, kar je precizirano v ustavi in sporazumu o združevanju v organizacijo združenega dela, temveč za prepotrebno dogovorjeno združevanje in usklajevanje programov, kar bo omogočilo porast kvalitete in kvantitete proizvodov, boljše delovne rezultate in povezano s tem tudi boljše osebne dohodke. To pa je navsezadnje osnovna dolžnost nas vseh, ki kolektivno gospodarimo z družbenimi sredstvi.“

Če smo že omenili združevalna hotenja in priprave na skupno pot, je zanimivo pogledati, kako so v posameznih delovnih kolektivih sprejeli prvi predlog samoupravnega sporazuma o združitvi. V TMI „Košaki“ ter v kmetijskih kombinatih v Lenartu in Ptujju niso imeli posebnih pripomb, v Slovenski Bistrici pa so menili, da gre za premalo obdelano in sploh pomanjkljivo gradivo (referendumski „ne“ se je pravzaprav že nakazoval), medtem ko so v mariborskem kombinatu želeli podrobnejši dogovor o skupnih službah, oziroma o delu, ki ga bodo te službe opravljale za vse. Prav tako so tudi izrazili željo, da bi moralo biti v sporazumu zapisanih več besed o kmetih zadružnikih.

Obsežne priprave

Ni odveč dodati, da je bilo v vseh štirih delovnih organizacijah, ki zdaj sestavljajo SOZD, trikrat po 77 zborov delovnih ljudi, na katerih so tekli temeljiti pogovori o nameravani združitvi in na katerih so delavci naposled tudi dali svoj glas „za“.

Pomen rojstva „kmetijsko prehranbenega kombinata“ bo bolj viden in prijemljiv, če na kratko povejmo, kaj je vsaka „nevesta“ prinesla v zakon. Čeprav pri prihodnjem razvoju ne bo šlo za čisto seštevanje, daje sedanji položaj dobro osnovo za nakazovanje nadaljnjih možnosti.

Ves „kombinat“ bo ustvaril letos 761 milijonov celotnega dohodka (v 9 mesecih so vse štiri enote že ustvarile 542 milijonov). Nova SOZD šteje ta čas 2823 delavcev.

„Kombinat“ ima zdaj 11.500 ha kmetijskih zemljišč in 6.000 ha gozdov. Pravijo, da bo 5.200 glav goveje živine 16.600 prašičev (v enem „turnusu“) omogočilo dobro „zalaganje“ TMI „Košaki“. SOZD ima za 900 vagonov žitnih skladišč, za 240 vagonov hladilnih prostorov in za 540 vagonov kleti. Zdi se, da bo pri finalizaciji proizvodnje mnogo pomenilo tudi to, da klavnica lahko predela na leto do 15.000 ton mesa. Po podatkih izpred dveh let so na področju sedanjega „kombinata“ pridelali za približno 4.000 vagonov različnih kmetijskih pridelkov in še za nadaljnjih 1.700 vagonov v kooperaciji z zasebniki.

Za kmečko „idiliko“ – lepo od daleč, grenko od blizu – bodo morda zdihovali le slikarji. Življenje pa ne pozna usmiljenja. Hoče naprej, v modernizacijo, večjo proizvodnjo... Ne nazadnje tudi z manj truda.

Ne moremo si kaj, da ne bi s simpatijami spremljali združevalnih prizadevanj na sodobnih samoupravnih osnovah. Še posebej, če glasovi, ki „vlečejo skupaj“, prihajajo iz krajev in področij, kjer že leta stokajo zavoljo pretirane razdrobljenosti in šibkosti ter slabosti, ki jih je taka razdrobljenost nosila s seboj.

Tokrat imamo v mislih kmetijske or-

● OBDRAVSKI KMETIJCI IN ŽIVILCI (VSAJ DELNO) SKUPAJ

Vrata ostanejo odprta

● Ne samo lokalna, temveč tudi širša slovenska javnost z zanimanjem pričakuje, kaj bo prinesla nova dolga pričakovana združitve proizvodnih zmogljivosti največjega slovenskega kmetijskega področja ob spodnjem toku Drave ● Zanimive so tudi kategorične trditve, da bo pravi napredek možno doseči le ob tesnem sodelovanju med »kombinatom« in kmeti, ki se bodo usmerili v tržno proizvodnjo

Ne gre pozabiti, da je v podravske regije upoštevanja vredno število zasebnih kmetij, saj „kombinat“ računa na kooperacijsko sodelovanje s 25.700 kmetijami, ki imajo več kot 90.000 ha kmetijskih zemljišč. Seveda je res, da zasebniki za sedaj še niso sposobni zagotoviti večje proizvodnje. Nekaj tudi zato, ker so zemljišča močno razdrobljena in ima povprečna kmetija komaj 3,6 ha obdelovalnih površin.

Priročnost tudi za kmete

Po napovedih bo novo združeno podjetje zastavilo vse svoje moči, da bo omogočilo vsem sposobnim kmetom tržno proizvodnjo. Tako bo kmet imel možnost povečati svoj dohodek, „kombinat“ pa bo lahko maksimalno zaposlil svoje zmogljivosti za predelavo žit in krme, mleka in mesa ter sadja in vina.

V naših pogovorih „ob Dravi“ smo večkrat slišali zagotovila, da prav v trdni povezavi med „kombinatom“ in kmeti vidijo edino realne možnosti za napredovanje obojih. Lahko bi rekli, da bodo „vlekli“ drug drugega naprej.

Prva naloga SOZD bo vsekakor izdelava skupnega razvojnega programa, ki mora uskladiti razvojne programe dosedanjih podjetij. Cilj: boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti.

Seveda brez vidne pomoči bank in družbenopolitičnih skupnosti ne bo šlo. In zdi se, da vera v to pomoč počiva na trdnih temeljih.

Kratek pogled na dosedanje proizvodnje vseh treh kmetijskih kombinatov kaže, da so se povsod – tako v Ptujju kot Mariboru in Lenartu – poskušali prebiti do vsaj delne specializacije. Na lenarškem področju so se usmerili predvsem na meso in sadje ter pšenico in koruzo. Mariborčani se poleg pridelovanja vina in sadja „razumejo“ na mleko in ribe ter pšenico, koruzo in hmelj. Podobno je tudi v Ptujju, vendar s poudarkom na prašičereji.

Nad močvirja

Zanimalo nas je, kako na svoje nadaljnje razvojne možnosti – tudi povezane z dosedanje specializacijo – gledajo v Lenartu in kako so zadovoljni z orisom temeljnih ciljev, ki si jih je zadal novi „kombinat“. Direktor lenarškega agrokombinata Daniel Šprah nam je ob teh vprašanjih dejal:

„Skupni program je docela v redu in na njegov račun nimam posebnih pripomb. Za začetek bomo vsekakor morali paziti, da bomo dovolj okrepili skupno proizvodno-razvojno službo. V Lenartu računamo, da se bomo posvetili predvsem mesni in mlečni proizvodnji. In še nekaj: pričakujemo, da bomo imeli možnost priti do prepotrebni sredstev za melioracijo kakih 1.000 ha zamočvirjenih zemljišč ob Pesnici.“

Prepričan sem, da bo kmalu prišla do prave veljave enotna komercialna služba, ki bo izločila nepotrebne posrednike. Zdi se tako močni, da bomo lahko sami, torej brez posrednikov nabavljali potrebno mehanizacijo in reprodukcijski material. To velja tudi za izvoz in ne samo za uvoz.

Tretja zadeva, ki se mi zdi zelo pomembna, bo krepitev hranilno-kreditne službe. S primernim številom vlagateljev bomo prišli do lastnih sredstev, s katerimi bomo lahko dvignili kmete med tržne proizvajalce – in to predvsem mesa, perutnine, mleka in sadja. Vpliv te službe se bo seveda moral poznati tudi pri nakupih mehanizacije.

Dobro, če že govorim o prednostih, ki jih mora prinesiti naša združitve, bo to vsekakor kvalitetnejša kadrovska politika. V ta sklop sodi še posebej strokovno izobraževanje kmetov. V Lenartu smo že prišli tako daleč, da bomo verjetno kmalu imeli dislocirani oddelek svečinske kmetijske šole. Zanimanja je dovolj.“

Prvi rezultati

Tudi direktor Šprah nas je opozoril na pričakovanje, ki smo ga slišali praktično v vseh pogovorih na „kombinatovo temo“, namreč, da se bo – vsaj za širšo javnost – močan učinek pokazal pri realizaciji skupnih naložb, kot so mešalnice, hladilnice, obrati za predelavo sadja in grozdja, pri modernizaciji klavnice... Ob tem je vsekakor zanimivo, da se skupna prizadevanja že kažejo pri usposabljanju tržnice v Velenju, morda še v Trbovljah in še kje. „Kombinat“ je torej že z rojstvom prinesel močne težnje za odpiranje nazven, ne pa da bi morda združevanje pomenilo zakoličevanje ozkih regionalnih mejnikov.

Tovarna mesnih izdelkov „Košaki“ je za sedaj edina industrija pod skupno streho s kmetijci. „Kako se počutite v tej vlogi?“ smo vprašali predsednika sindikalne konference Antona Belca in računovodjo Ivana Rotmana, ki sta oba s polnimi silami sodelovala pri pripravah na združitve v „kombinat“.

„Naši delavci so z združitvijo zelo zadovoljni, saj se dobro zavedajo, kaj pomeni za nas: manj negotovosti pri dotoku živine. Bodimo odkriti. Potrebujemo pogodbeno dobavo živine, kmetijci pa tako tržno varnost pri vzreji živine, da bomo oboji, mi in oni, brez doslej obveznih pretresov razmišljali o rentabilni proizvodnji. Prepričani smo, da bomo v novem „kmetijsko prehranbenem kombinatu“ uresničili svoja pričakovanja. Vrata pa so na široko odprta tudi vsem drugim. Ko bodo videli, da so prednosti skupne poti dovolj privlačne, se nam bodo prav gotovo pridružili.“

Če nas moti, da so se Bistričani umaknili? Lahko si mislimo, zakaj je pri njih referendum propadel. Škoda, imeli smo že lepe načrte in tudi ponudbe za skupen nastop na tržišču. Vendar, raje ne bi komentirali...“

Morda bi lahko za konec našega sestavka o združevanju obdravskega kmetijcev in živilcev našli primernejši in za celovitost teme kompletnejši konec, vendar nas je radovednost kljub vsemu zanesla še v Slovensko Bistrico.

„Kako bi komentirali referendumski ne?“ smo vprašali predsednika občinskega sindikalnega sveta Stanka Robnika.

„Negativni izid prav gotovo ni posledica spanja družbenopolitičnih dejavnikov, saj sta se še posebej sindikat in ZK močno potrudila, da bivzela moč zaplotništvu inozkim lokalističnim težnjam, kakor naj bi imenovali delovanje, ki je hotelo sčistiti predvsem svoj osebni položaj. Prepričan sem, da „ne“ na referendumu še ne pomeni, da ima zdaj Slovenska Bistrica zaprta vrata v novi „kombinat“. Vode se bodo slej ali prej že zbistrile...“

R. B. – I. T.

organizacije na obeh straneh Drave od Pohorja navzdol in bližnjo živilsko industrijo. Že lep čas so prihajali signali, da se vse bolj krepe razmišljanja, ki so se v poenostavljeni obliki osredotočila v vprašanju: zakaj ne bi stopili skupaj in združili svojih moči in prizadevanj od osnovne proizvodnje do končnega izdelka?

Taka razmišljanja so bila še toliko bolj zanimiva za široko slovensko javnost, ker so zadevala najbolj „tipično“ in ne nazadnje tudi najboljše kmetijsko področje v Sloveniji. Pred nedavnim je res prišlo do združitve v sestavljeno organizacijo združenega dela z „delovnim naslovom“ kmetijsko prehranbeni kombinat (do končnega imena bodo prišli šele po izidu natečaja), ki ga sestavljajo kmetijski kombinati iz Ptujja, Maribora in Lenarta ter mariborska tovarna mesnih izdelkov „Košaki“. Začetek je torej tu, čeprav je treba povedati, da je pri prvem združevalnem poskusu malce nepričakovano „odpadel“ kmetijski kombinat iz Slovenske Bistrice, kjer so na referendumu prevladali glasovi za ohranitev dosedanje „samostojne“ poti.

Združevanje obdravskega kmetijcev ima na zelo vidnem mestu v razvojnem programu tudi pospešeno mehanizacijo proizvodnje. Traktorji nosijo prihodnost... .

CELJE

Občinski sindikalni svet Celje in medobčinski odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti Celje sta poslala vodstvom sindikalne organizacije in organizacije ZK ZP Iskra pismo, v katerem jim sporočata, da ne samo v celoti podpirata pobudo, ki so jo dali osrednjemu delavskemu svetu za družbeni dogovor o brezplačnih učbenikih za osnovno šolo, temveč da so sindikalni delavci pripravljeno pridružiti se članom kolektiva Iskre kot nosilci akcije. Hkrati so Celjani obvestili kolektiv Iskre, da že drugo leto z uspehom spodbujajo akcijo pri zbiranju učbenikov v okviru šolskih vzajemnih knjižnic. Pozivu sindikatov so sledile tudi temeljne izobraževalne skupnosti v Celju in v sosednjih občinah, ki letno že izločajo del sredstev za nakup učbenikov, ki izidejo na novo. Letos novembra so prek medobčinskega sveta ZSS celjske regije pozvali vse organizacije združenega dela v regiji, naj morebitna novoletna obdarovanja otrok usmerijo v sodelovanje s šolami oziroma s temeljnimi izobraževalnimi skupnostmi za nakup šolskih knjig - učbenikov oziroma obveznega čtiva.

FOTO KRONIKA ● FOTO KRONIKA ● FOTO KRONIKA

V četrtek, 13. t. m., je bil v Ljubljani plenum republiškega odbora Sindikata gradbenih delavcev Slovenije. V obsežnem dnevnem redu je bila osrednja točka dogovor o samoupravnem sporazumevanju o osebnih dohodkih v gradbeništvu ter predvsem o tistem delu materialnih stroškov, ki jih nekatera podjetja vključujejo že skoraj med osebne dohodke. To so terenski dodatki, dnevnice, kilometrine in dodatek na ločeno življenje. Mnenje sindikata je, da ti materialni stroški ne smejo nadomestiti osebnega dohodka, temveč morajo predstavljati le nadomestilo za dejanske stroške. Urediti in poenotiti pa jih je treba za področje celotne Jugoslavije. Spregovorili so tudi o najnižjem osebnem dohodku v gradbeništvu; sklenili so, naj bi posamezna podjetja obvestila sindikat o predvidenih najnižjih osebnih dohodkih za prihodnje leto. Na plenumu so bili enotni, da ostanejo ustava dopolnila tudi v naslednjem letu ena od osnovnih dejavnosti tega odbora in da se njegovo delo ne sme končati ob dejstvu, ki predvideva uresničitev ustavnih dopolnil do 31. 12. 1973.

Na koncu so na plenumu imenovali Andrijo Vlahoviča za novega sekretarja republiškega odbora, kot v. d. predsednika pa je bil začasno imenovan Ivan Andrejaš.

PRESEDSTVO REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV V PROMETU IN ZVEZAH O PREDVIDENIH SPREMENBAH V SAMOUPRAVNEM SPORAZUMEVANJU O DELITVI DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV

Dobra pot k novim rešitvam

Predsedstvo republiškega odbora Sindikata delavcev v prometu in zvezah je na svoji torkovi seji izreklo zadovoljivo oceno za vsebinske in organizacijske zasnove samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, ki so jih izdelali RS ZSS, republiški sekretariat za delo in slovenska gospodarska zbornica. V gradivu so le nekatere vsebinske in organizacijske zasnove, opredeljene alternativno ali odprte kot dileme. Čeprav bo šele javna razprava, zlasti pa razprava v temeljnih organizacijah združenega dela lahko odgovorila na mnoga vprašanja, je po mnenju predsedstva treba že zdaj ustvariti dovolj širok manevrski prostor tako za razprave kot za konkretno družbeno akcijo.

Napak bi sodili, če bi mislili, da so vsebinske in organizacijske zasnove samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov vsiljene kot neka obvezna shema ali kot recept, kako se v prihodnje lo-

tevaty problema delitve. Zato se je predsedstvo tudi strinjalo s predlagatelji zasnove, da lahko le-te služijo v nadaljnjih razpravah zgolj kot osnovni dokument, s katerim bi zagotovili organizirano, usklajeno in racionalno delo družbenopolitičnih dejavnikov, predvsem pa

sindikato pri dograjevanju in razvijanju sistema samoupravnega usmerjanja delitve dohodka in osebnih dohodkov.

Ob tem je še posebej razveseljivo, da je že doseganja praksa pokazala veliko zavzetost delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, da zgradimo celovit sistem samoupravnega urejanja medsebojnih dolžnosti in pravic pri delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Razprava na seji predsedstva je opozorila tudi na to, da bi morali biti prav sindikati glavni nosilci akcije za oblikovanje novih vsebinskih in organizacijskih zasnove samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja o delitvi dohodka in

osebnih dohodkov, pri tem pa ne bi smeli podcenjevati tudi vloge in naloge gospodarske zbornice. Predsedstvo je sodilo, da bi v bodočih razpravah o spremembah v samoupravnih sporazumih o delitvi kazalo opozoriti ne samo na probleme, ki se pojavljajo v delitvi, temveč tudi na vprašanja, ki zadevajo ustvarjanje dohodka v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela.

Čeprav bo republiški odbor sindikata delavcev v prometu in zvezah sprejel do predlaganih vsebinskih in organizacijskih zasnove samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov svoje dokončno stališče na plenarni seji prihodnji tork, je predsedstvo kljub temu menilo, da bi si morali sindikati v javnih razpravah prizadevati, da bi sistem delitve postal stimulativen, kot to velja za zdajšnjega.

Sklepanje samoupravnih sporazumov po teritorialnem načelu pomeni sicer prav tako kot sporazumevanje med panogami odločanje o pogojih in rezultatih dela, vendar ne o tistih, kot v samoupravnih sporazumih za posamezne dejavnosti. Če bi se sporazumevali le po panogah, bi precej okrnili celovitost samoupravljanja. Po mnenju predsedstva RO sindikata delavcev v prometu in zvezah gre pri teritorialnem sporazumevanju predvsem za prevzemanje večje odgovornosti za širši družbeni razvoj. Na to pa bi v javni razpravi o vsebinskih in organizacijskih zasnovah samoupravnega sporazumevanja morali še posebej opozoriti.

-iv

OSNUTEK ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH NA REŠETU

Dopolnila in spremembe

Predsedstvo republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva je na svoji zadnji seji obravnavalo osnutek zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih. Razen tega so člani razpravljali tudi o nekaterih drugih pomembnih vprašanjih: o kolektivni pogodbi o delovnih razmerjih med delavci in tvrdko Renault, izoblikovali so svoje mnenje k spremembi samoupravnega sporazuma gospodarstva ter stališče o formiranju osebnih dohodkov v tistih podjetjih, ki so prizadeta zaradi redukcij električnega toka, ter pretresli še nekatere druga vprašanja.

K osnutku zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu so člani republiškega odbora po dolgi in razgibani razpravi ozoblikovali nekaj dopolnjevalnih in spreminjalnih predlogov. Med drugim so menili, da bo treba preveriti, ali so določila, ki govore o beneficirani delovni dobi, usklajena s stališči, ki so jih izoblikovali sindikati. Živahna razprava se je razvnela ob določilih o nadurnem delu, saj so v osnutku možnosti za nadurno delo celo širše kot v dosedanjem zakonu. Nekateri člani odbora so menili, da so te nove možnosti preširoke in da bi bilo treba predvsem doseči spoštovanje predpisov. Nekateri so sodili, da bi bilo treba v nasprotju s sedanjimi težnjami nadurno delo še omejiti. Ponekod namreč zaradi slabe organiziranosti dela ali tehnološkega postopka, zaradi malomarnosti in nedelavnosti posameznih članov delovne skupnosti opravljajo delo, ki bi ga morali opraviti v rednem času, v nadurah. Tako prihaja poleg tega, da je nadurno delo včasih res nujno potrebno, tudi

do zlorab te pravice, tako pri delavcih kot tudi pri delovnih organizacijah, ki s podaljšanim delavnikom „bolje izkoristijo delavce“. Pri tem pa nadurni zaslužek ne gre v osnovo za izračun pokojnin, in slednjič tudi v tujini je nadurno delo količinsko omejeno, so menili člani odbora.

Ker je nadurno delo včasih nujno potrebno za zaokrožitev posameznega delovnega procesa, ker z njim nadomeščamo tudi izpad dohodka zaradi višje sile, zavoljo pomanjkanja reprodukcijskega materiala v določenem obdobju in ker primanjkuje delavcev, so se člani republiškega odbora zedinili, da na določila v zakonu, ki urejajo nadurno delo, ne bodo izrekli pr'pomb.

Odbor se je zavzel tudi za to, da bi delovnim organizacijam dopustili možnost, da delovni čas po potrebi preuredijo, vendar so se zavzeli tudi za pametne meje pri izkoriščanju te pravice. Ostro so bili namreč proti temu, da bi posamezne delovne organizacije - denimo zato, da

bi si podaljšale praznike - preurejale delovni čas.

K določilom o letnih dopustih so dodali, da veljajo izjemne možnosti za dopust do 36 dni (normalno je dopust od 18 do 30 dni; za delo v izredni težkih delovnih razmerah do 60) tudi za borce NOB (v osnutku za delavce in delavke z več kot 30 oziroma 25 let delovne dobe oziroma z več kot 55 in 50 let starosti). Delavec, ki zaradi bolezni ni mogel izkoristiti letnega dopusta, pa naj ima pravico do vseh dodatkov ob dopustu, predvsem pa do regresa za dopust.

rb.

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Sodišče me je obsojilo na 7 mesecev zapor; zapomo kazen sem nastopil v mesecu avgustu letos. Takrat mi je organizacija združenega dela izdala sklep o prenehanju statusa delavca v združenem delu ter se pri tem sklicevala na določilo čl. 56 zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu. Kot mi je znano, ta člen določa, da preneha status delavca v združenem delu, če je delavec obsojen na zapor, daljši kot 6 mesecev, in sicer z dnem, ko nastopi prestajanje kazni. To prenehanje bi bilo v skladu s predpisi, vendar so me po polovici prestane kazni pogojno odpustili, zaradi česar sem menil, da imam pravico nadaljevati z delom v svojem podjetju. Zato sem se v začetku decembra zglasil v podjetju, da bi nadaljeval delo, saj po mojem mnenju ni bilo več razloga za prenehanje dela, ker nisem bil v zaporu šest mesecev, vendar me je podjetje odslovilo. Zanima me, ali so me dolžni sprejeti nazaj na delo in kako naj to svojo pravico uveljavim.

L. S., - Ljubljana

ODGOVOR:

Po čl. 56 zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu preneha delavcu lastnost delavca, če je obsojen na zapor, daljši kot šest mesecev, kot ste pravilno sami citirali. Zadostuje torej

STALIŠČA

republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije o nadomestilih osebnih dohodkov za čas prekinitev dela zavoljo izpada električne energije, sprejeta na seji 13. 12. 1973

Obsežne redukcije električne energije, ki se bodo po napovedi ponavljale tudi v bodoče, bistveno vplivajo na nastajanje dohodka v organizacijah združenega dela. Ker samoupravni akti organizacij združenega dela določajo za take primere različno ravnanje in zavoljo poenotenja odnosov, predsedstvo republiškega odbora Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije priporoča:

Priporočamo, da organizacije združenega dela za zmanjšanje škodljivih posledic redukcij uveljavijo vse možne ukrepe, predvsem pa:

- da z drugačno razporeditvijo delovnega časa omogočijo čim večjemu številu delavcev doseči normalen fond dela:

- da delavce, ki imajo še redni letni dopust, napotijo na njegovo izkoriščanje;

- da delavce, ki jih ni mogoče razporediti na delo, napotijo na izredni plačani dopust.

V primeru, ko organizacija združenega dela napoti delavce na izredni plačani dopust, naj jim po možnosti izplača nadomestilo osebnega dohodka po obračunskih osnovah. Če pa organizacija združenega dela ne razpolaga z dovolj ustvarjenega dohodka, naj delavcem na izrednem dopustu izplača nadomestilo osebnega dohodka v višini vsaj 80 % osebnega dohodka po obračunskih osnovah; v nobenem primeru pa nadomestilo ne more znašati manj, kot je višina dogovorjenega najnižjega osebnega dohodka za tekoče leto.

Predsedstvo republiškega odbora meni, da v organizaciji združenega dela ni mogoče ustvariti takega odnosa, da bi delavci, ki redno delajo, dobivali polne osebne dohodke. Drugi delavci pa bi imeli bistveno zmanjšane pravice, denimo, da bi prejeli le zajamčene osebne dohodke, kot je navedeno v prejšnjem odstavku.

Predsedstvo republiškega odbora se bo zavzemalo, da bo v primerih, ko razpoložljivi dohodek organizacije združenega dela ne bo zadoščal za izplačevanje dogovorjenih nadomestil, podprl njihove zahteve za izplačilo manjkajoče razlike in sklada skupnih rezerv delovnih organizacij.

Predsedstvo republiškega odbora se bo zavzemalo, da bodo pri obravnavanju izvajanj določil samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov upoštevana sedanje okoliščine, ki tako izjemno vplivajo na ustvarjanje dohodka, to je, da izplačevanje omenjenih nadomestil ne bo pomenilo kršitve s sporazumom določenega obsega sredstev za osebne dohodke.

Predsedstvo republiškega odbora priporoča vsem organizacijam združenega dela, da v statute ali v druge interne samoupravne akte zapišejo določila o načinu izplačevanja nadomestil osebnih dohodkov v izjemnih razmerah. Pri tem naj se organizacije združenega dela poslužujejo teh stališč.

REPUBLIŠKI ODBOR SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA SLOVENIJE

modna hiša

Žene vseh starosti in postav bodo lahko našle v Modni hiši sebi primeren model. Izbirale bodo lahko med športnimi in elegantnimi modeli oblek, plaščev in kompletov, ki so izdelani po aktualnih modnih težnjah. V Modni hiši boste lahko kupili tudi primerno in praktično novoletno darilo za vaše najdražje. Na voljo so vam najrazličnejši modni dodatki, otroška, moška in damska konfekcija, velika izbira perila in metrskega blaga ter dekorativnega blaga.

obsodba na takšno zapomo kazen, da delavcu ob njenem nastopu preneha status delavca v združenem delu že na osnovi samega zakona, torej neodvisno od volje delavca ali delovne organizacije. Kasnejša - med prestajanjem kazni - pomilostitev ali pogojni odpust nimata pravnega učinka na veljavnost sklepa delovne skupnosti o prenehanju delavčevega dela. Delovna organizacija torej vas ni bila dolžna ponovno sprejeti na delo, potem ko vam je izdala sklep o prenehanju lastnosti delavca po čl. 56, čeprav ste bili izpuščeni iz zapore, preden ste prestali kazen. Pravice do ponovne zaposlitve torej nimate in je ne morete uveljavljati. Svetujemo vam torej, da si poiščete delo v drugi delovni organizaciji, kajti prejšnja do vas nima nobenih obveznosti.

M. LIPUŽIČ

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

predstavlja svoje

poezija

Miroslav Slana-Miros: **NA ZELENEM OSLU**

Tretja pesniška zbirka mladega slovenskega pesnika Slane se bistveno razlikuje od prvih dveh, predvsem po tematiki; njegova poezija je skozi in skozi zvesta pesnikovemu hotenju: ujeti in podoživeti odmev vznemirljive neskončnosti, skrite v večnem življenju morja.

76 strani, cena: broš. 30 din

Alojz Gradnik: **LUCIPETER**

Lucipeter je Gradnikovo zadnje obsežnejše pesniško delo (1953). „Nekakemu pol slovenskemu pol hrvaškemu Kurentu, šaljivcu in muzikantu, ki se klati po svetu, je Gradnik dodal še poteze Pavlihe, desetega brata in morda tudi Kerempuha; izoblikovala se je povsem nova literarna figura, Gradnikov Lucipeter.“ Knjigo je uredil in ji napisal spremno besedo Kajetan Kovič.

105 strani, cena: pl. 50 din

Jože Olaj: **PODOBE MINULE VOJSKE**

Avtor, ki se je pred leti predstavil s pesniško zbirko „Argonavti“, je z novo knjigo lirike ne samo potrdil začetne obete, temveč tudi poglobil in izrazno modificiral svoja ustvarjalna prizadevanja. Zbirka je zasnovana v treh ciklih: „Etude“, „Vrt drobcev“ in „Podobe minule vojske“.

52 strani, cena: broš. 30 din

◆◆

William Shakespeare: **PERIKLES, CIMBELIN, KRALJ HENRIK VIII.**

Predzadnja knjiga „Zbranih del W. Shakespeara“ vsebuje tri drame iz avtorjevega končnega ustvarjalnega obdobja, v katerem sta nastali tudi „Zimska pravljica“ in „Vihar“. Vse tri drame je poslovenil Matej Bor.

334 strani, cena: pl. 110, pus. 130 din

proza

Pavle Zidar: **ROMEO IN JULIJA**

Zidarjev roman, napisan z veliko prizadevnostjo in ustvarjalnim zanosom, je himna o vzponu ljubezni in zgodba o njenem banalnem koncu.

138 strani, cena: broš. 40 din

Florjan Lipuš: **ZGODBE O ČUŠIH**

„Zgodbe o Čuših“ so tretja knjiga, s katero se mladi koroški pisatelj F. Lipuš (znan tudi pod psevdonimom Boro Kostanek) predstavlja slovenski javnosti. Knjiga prinaša dvanajst krajših proznih tekstov, ki so vsi uglaseni na aktualne pojave današnje koroške resničnosti.

124 strani, cena: broš. 37 din

Janko N. Rogelj: **SVOJI K SVOJIM**

Avtor je večino življenja preživel v ZDA kot novinar in publicist in sodi med tiste redke slovenske izseljence prvega in danes skoraj izumrlega rodu, ki je svojim rojakom na ameriških tleh služil s peresom. V njegovi tretji knjigi „Svoji k svojim“ je zbranih 17 krajših črtic.

86 strani, cena: broš. 35 din

Antonije Isaković: **PRAZNI HRIBI**

S knjigo „Prazni hribi“ dobivamo v slovenskem prevodu že tretjo zbirko novel sodobnega srbskega pripovednika A. Isakovića. Pisatelj zajema svojo snov večidel še vedno iz vojnega časa, čeprav jo gleda včasih iz sedanjosti. Predmet teh zgodb niso dogodki sami, temveč njihov odmev v ljudeh.

172 strani, cena: broš. 45 din

Peter Handke: **KRATKO PISMO, DOLGO SLOVO**

Mladi pisatelj Peter Handke, rojen v Avstriji, na Koroškem, sodi med ugledna imena sodobne nemške književnosti. Avtor pripoveduje v prvi osebi o svojem potovanju po Ameriki, kamor se je odpravil po ponesrečenem zakonu z igralko Judith, ki tudi živi v Ameriki. Čeprav sta se razšla, se njegova „hoja za Judith“ spreminja v hojo za samim seboj. Roman predstavlja eno pomembnejših del v naši prevodni literaturi.

136 strani, cena: broš. 40 din

Knjige dobite v vseh knjigarnah in pri zastopnikih založbe, naročite pa jih lahko pismeno na naslov

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE
Mestni trg 26, Ljubljana

FRANCOSKI NOVINARJI V RS ZSS

FOTO VEST

V ponedeljek, 10. decembra, sta predsednik RS ZSS Janez Barborič in podpredsednica RS ZSS Ivanka Vrhovčak z nekaterimi sodelavci sprejela delegacijo novinarjev KP Francije, ki je na obisku v Jugoslaviji na povabilo predsedstva ZKJ. Delegacijo je vodil član CK KPF in glavni urednik revije „NOUVELLE CRITIQUE“

Antoin Casanova. V razgovoru so se francoski gostje zanimali predvsem za delovanje sindikatov v novih ustavnih razmerah, prav tako pa jih je zanimala vloga sindikatov v samoupravnem sporazumevanju o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Zločin
proti
človeštvu

10. decembra smo praznovali dan človekovih pravic. Tega dne pred 25 leti so Združeni narodi sprejeli splošno deklaracijo človekovih pravic. V njej so zapisani ideali mirnega in civiliziranega življenja ljudi na svetu. Za del človeštva to niso več ideali — to je stvarnost. Na drugi strani pa milijoni in milijoni ljudi še vedno žive v človeka nevrednih razmerah, ki bi jim lahko rekli zločin proti človeštvu. Ena najhujših oblik tega zločina proti človeštvu pa je nedvomno apartheid, ki ga je vpeljala vlada Južnoafriške unije. Namesto hvalnice ob dnevu človekovih pravic, povzemamo nekaj odlomkov iz publikacije Združenih narodov, ki nosi naslov „Zločin proti človeštvu“.

„Apartheid je temeljni kamen Južnoafriške ekonomske in politične zgradbe; tovarne in podjetja, katerih lastniki so povečini belci in tuje družbe, izkoriščajo apartheid v svojo korist. Vsi so deležni ogromnih dobičkov na račun izkoriščanja Afričanov, katerim so vzeli zemljo in naravno bogastvo...“

„Rase živijo na ločenih področjih in potujejo v posebnih avtobusih in vlakih. Obiskujejo posebne šole, cerkve, restavracije, kinematografe, plaže, društva in športne prireditve. Poslužujejo se posebnih vhodov, sedijo na ločenih klopih v parkih, uporabljajo ločene telefonske govornice in postajališča za taksije. Zdravijo se v ločenih bolnišnicah, pokopljejo jih na posebnih pokopališčih. Za nebelce so določene celo posebne ure obiskov v živalskih vrtovih, galerijah, muzejih in parkih...“

„Poprečni osebni dohodek belca v Južni Afriki je približno 14-krat višji od Afričanovega. Beli delavec lahko prejme od 5-krat do 20-krat več, kot dobi za isto delo Afričan. V enem preteklih let (1969) so belci, ki sestavljajo manj kot petino prebivalstva, predstavljali 69% narodne kupne moči...“

„Južna Afrika je ena najbolj industrializiranih držav na afriškem kontinentu in njeno belo prebivalstvo prejema per capita osebni dohodek, ki je znatno višji od osebnih dohodkov na svetu. Toda osebni dohodek na posameznega Afričana je eden najnižjih na svetu...“

Toda to je le del podobe zločina proti človeštvu!

Sindikalna lista
o migrantih

Posebna skupina predstavnikov sindikatov, organiziranih v mednarodno konfederacijo svobodnih sindikatov, je izdelala posebno „sindikalno listo“ za delavce migrante v Evropi. Lista obsega vsa vprašanja, ki jih je treba čimprej urediti v zvezi z delavci migranti, in sicer: izenačenje pravic z domačimi delavci, pravica do sodelovanja v komunalnih zadevah v kraju, kjer stanujejo, pravico do združitve z družino, problemi

otrok in njihovega šolanja. Sindikalna lista še posebej podrobno obdeluje vprašanja v zvezi s tržiščem delovne sile v Evropi in probleme tako imenovanega črnega zaposlovanja.

Ta „sindikalna lista“ predstavlja osnovo te mednarodne sindikalne organizacije za nastop na evropski konferenci Mednarodne organizacije dela, ki bo zasedala januarja prihodnje leto v Ženevi.

PERONOVO PRIPOROČILO SINDIKATOM

Enotno gibanje
v Latinski Ameriki

Odkar je na oblasti, se argentinski predsednik Juan Peron redno enkrat mesečno sestane s predstavniki Generalne konfederacije dela. Na eni zadnjih konferenc je spregovoril tudi o predlogu, naj bi ustanovili enot-

no latinskoameriško sindikalno centralo, da bi lahko dosegli „združitve vse Latinske Amerike pred hegemonističnimi težnjami Sovjetske zveze in Združenih držav Amerike“.

Peronov nastop velja ocenjevati z aspekta prizadevanj, da bi se stabiliziralo sindikalno gibanje v Argentini, ki ga je Peron ocenil kot „hrbtenico svojega gibanja“.

Hkrati pa se Peron in sindikalno vodstvo soočata z odporom mladih peronistov, ki trdijo, da se je sedanje sindikalno vodstvo preveč zbirokratiziralo in da veljavni zakon o poklicnem združevanju preprečuje razvoj sindikalne demokracije.

Alžirski
odgovor

SREČANJA

V petek, 7. decembra, je obiskala Videm 8-članska delegacija sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije. Tu se je sestala na posvetu s predstavniki sindikata italijanskih železničarjev SFI-CGIL dežele Furlanije in Julijske krajine. Sindikalni delavci — železničarji so izmenjali mnenja o najbolj aktualnih vprašanjih te pomembne transportne veje. Italijanski tovariši so med drugim precej izčrpno poročali o vplivu energetske krize na transportno politiko v Italiji, ki je bila po njihovi oceni izredno enostranska, saj je dajala pretirano veliko prednost cestnemu transportu in gradnji avtomobilskih cest, medtem ko je bila sistematična gradnja železniškega omrežja, s tem povezano pa tudi izboljšanje delovnih razmer na železnicah, povsem zanemarjena.

Nedavno tega je alžirski revolucionarni svet skleni zaustaviti zaposlovanje alžirskih delavcev v Franciji zaradi hude rasistične gonje proti alžirskim in drugim delavcem s področja Magreba. To gonjo so energično obsodile vse napredne francoske politične sile in obe veliki sindikalni zvezi CGT in CFDT. Nacionalni komite UGTA (Zveze alžirskih sindikatov) je dal polno podporo odločitvi revolucionarnega sveta.

... v jugoslovanskih sindikatih

SRBIJA

BREZPLAČNA
OZIMNICA

Predsedstvo mestnega sveta Zveze sindikatov Beograda je minuli teden sklepalo o razdelitvi 10 milijonov dinarjev, namenjenih za brezplačno ozimnico za delavce z nizkimi osebnimi dohodki. Ta sredstva je namreč izločila iz svojega proračuna mestna skupščina, z njimi pa naj bi zagotovili ozimnico za 12.500 beograjskih družin. Mestni sindikalni svet je sklenil, da bodo lahko dobili pakete z ozimnico, katerih vrednost bo znašala 800 dinarjev, delavci z nizkimi osebnimi dohodki v industriji, gradbeništvu, kmetijstvu, živilski industriji in v obrti. Ozimnico, nakupljeno s temi sredstvi, bodo lahko dobile delovne organizacije, katerih osebni dohodek na delavca v minulih devetih mesecih ne presega 1.700 dinarjev, sindikalne organizacije v delovnih organizacijah pa bodo razdelile to pomoč predvsem tistim delavcem, katerih skupni prejemki na družinskega člana ne presegajo 800 dinarjev.

Ob razdelitvi sredstev je mestni sindikalni svet izhajal iz zahteve, naj bi sicer čimveč delavcev dobilo brezplačno ozimnico, ki pa naj bi bila tolikšna, da bi v resnici pomenila občutno pomoč. Ker je v Beogradu tudi precej delovnih organizacij, kjer povprečni osebni dohodek le nekoliko presega 1.700 dinarjev, zaposlujejo pa veliko število delavcev z nizkimi prejemki, je bilo sprejeto stališče, naj bi bili tudi ti kolektivni deležni tovrstne pomoči.

NOVOLETNA
VOŠČILA
ZA BOJ
PROTI
RAKU

POZIV DELOVNIM SKUPNOSTIM IN OBČANOM!

Ze pet let prispeva vrsta delovnih skupnosti in posameznikov za boj proti raku del sredstev, ki bi jih sicer porabili za osebne noveletne čestitke svojim poslovnim partnerjem in prijateljem. Ta voščila smo nato objavili v časopisih na vidnem mestu.

Tudi letos zbiramo ta voščila, ki jih bomo objavili v vseh slovenskih dnevnikih in tednikih, kakor boste želeli. Naša akcija je že postala vseslovenska in upamo, da je zadovoljila še tako zahtevne darovalce.

Najmanjši znesek za eno objavo v enem časopisu je 500.— din za delovno skupnost, oz. 100.— din za posameznika.

Cenjena sporočila pričakujemo do 14. 12. 1973; na vašo željo vam takoj pošljemo ponudbo z osnutkom naročilnice.

Vljudno vas vabimo, da se odločite za tak način voščil in nas tako podprete v boju proti raku.

VSEM DAROVALCEM ŽE VNAPREJ
ISKRENA HVALA!

SKLAD ZA GRADNJO
ONKOLOŠKEGA INŠTITUTA
61105 LJUBLJANA, pp. 17
tel.: 316-194
DRUŠTVO SRS
ZA BOJ PROTI RAKU
61001 LJUBLJANA, pp. 591
tel.: 322-862 od 7.30-14.00
razen sobote

Zakaj različne valorizacije pokojnin

Zdaj je že znano, za koliko se bodo prihodnje leto v poprečju povečale pokojnine v naši republici. Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije se je odločila, da bo uskladitev pokojnin s porastom življenjskih stroškov izvedla podobno, kot so naraščanju življenjskih stroškov sledili osebni dohodki. Vse kaže, da bodo ob novem letu podobno povečevali pokojnine povsod po državi. Zato velja ob tej priložnosti spet poudariti, da so pokojnine v primerjavi z ravniijo osebnih dohodkov zaposlenih v naši republici znatno nižje kot v drugih, čeprav so življenjski stroški v Sloveniji najvišji.

Oglejmo si nekaj števil, ki dokazujejo to trditve! V Bosni in Hercegovini, denimo, je znašal lani poprečni osebni dohodek 1.580 din, poprečna starostna pokojnina v prvem trimesečju letos pa 1.585 din. To pomeni, da je bila letos spomladi poprečna starostna pokojnina celo nekoliko višja kot lanski poprečni osebni dohodek. Poprečna pokojninska doba pa znaša v tej republici 30 let. Na Hrvaškem je bil lani poprečni osebni dohodek 1.840 din, letošnja poprečna starostna pokojnina pa je za 16,3 % nižja od poprečnega osebnega dohodka in znaša 1.540 din. Poprečna pokojninska doba dosega v tej republici 31 let. V Makedoniji znaša lansko poprečje osebnega dohodka 1.416 din, poprečna starostna pokojnina v letošnjem prvem četrtletju pa 1.160 din, kar pomeni, da je za 18 % pod ravniijo lanskega poprečja osebnega dohodka. Poprečna pokojninska doba znaša 30 let. V Srbiji je znašal lanski poprečni

osebni dohodek 1.574 din, letošnja poprečna starostna pokojnina v prvem trimesečju pa 1.560 din in je bila za 0,9 % pod ravniijo poprečnega osebnega dohodka iz lanskega leta. V Srbiji znaša poprečna pokojninska doba 31 let. V Črni gori je znašal lani poprečni osebni dohodek 1.472 din, poprečna starostna pokojnina v prvem trimesečju letos pa 1.490 din, kar pomeni, da je bila za 1,4 % nad poprečnim lanskim osebnim dohodkom. Poprečna pokojninska doba znaša 29 let.

V naši republici pa je znašal lanski poprečni republiški osebni dohodek 1.935 din, poprečna starostna pokojnina v prvem trimesečju letos pa le 1.522 din. To pomeni, da je v obravnavanem razdobju letos poprečna starostna pokojnina znašala komaj 78,7 % lanskega poprečnega osebnega dohodka, pri čemer imamo v Sloveniji najdaljše poprečje pokojninske dobe, to je 33 let — in najvišje življenjske stroške.

Materialni položaj republiške skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji je torej glede na te podatke vse prej kot ugoden. V nekoliko slabšem položaju od nas je le Vojvodina, medtem ko so pri valorizaciji pokojnin vse druge republike Slovenijo daleč prehiteli. Upravičeno se torej zastavlja vprašanje, zakaj se ob tako občutljivem vprašanju, kot je valorizacija pokojnin gleda na naraščanje življenjskih stroškov, na medrepubliški ravni skoraj ne pogovarjamo, čeprav je inflacija in nagla rast življenjskih stroškov prav zdaj državni problem številka ena in ga lahko uspešno rešimo le s skupnimi močmi. V. B.

Zapostavljena delavska mladina

OD NAŠEGA
DOPISNIKA

V Črni gori je 15 šol, na katerih se lahko mladina izučila poklica, obiskuje pa jih blizu 9.000 učencev. Te šole pa so ob sicer dokaj razviti šolski mreži materialno in kadrovsko zelo šibke. Tako ima le 15 % poklicnih šol lastne delavnice za praktični pouk, kar je petkrat manj kot v Sloveniji ali Makedoniji, občutno manj pa tudi v primerjavi s socialističnima republikama Srbijo in Hrvaško. Tudi glede kabinetov so šole za kvalificirane delavce v Črni gori na zadnjem mestu v državi.

Izobraževalne skupnosti in delovne organizacije izločajo le simbolična sredstva za učence v gospodarstvu. Tako znašajo sredstva na učenca komaj 1.700 dinarjev letno, medtem ko je zagotovljenih za učence glasbenih šol po 12.500 dinarjev letno. Kot paradoks izzveni ugotovitev, da šole za kvalificirane delavce nimajo dobrih poslovnih in drugih vezi — zlasti kadrovskih — z ustreznimi delovnimi organizacijami v gospodarstvu. Učenci tudi niso udeleženi pri delitvi dohodka, ki ga ustvarijo njihove maloštevilne delavnice.

Še najtežji je položaj tistih učencev v gospodarstvu, ki so v uku pri zasebnih delodajalcih. Za to mladino ne veljajo omejitve delovnega časa, pogosto morajo učenci opravljati povsem postranske posle in zasebna opravila za delodajalca, ki največkrat ravnajo z učenci, kot je zapisano v eni od analiz republiške konference sindikatov Črne gore, „mimo ustaljenih norm ravnanja“. Znatno boljši pa je položaj učencev, ki si pridobivajo praktična znanja v šolski delavnicah in v delovnih organizacijah. Zato se v Črni gori zavzemajo, da bi v delovnih organizacijah zagotovili več delovnih mest za instruktazo učencev v gospodarstvu. Po drugi strani pa bi bilo potrebno povečati tudi sredstva za stipendije, saj je največ učencev v gospodarstvu prav iz gmotno najslabše preskrbljenih družin. J. STOJANOVIĆ

VOJVODINA

Porodnicam 210 dni?!

Novi zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, ki ga pripravljajo v Vojvodini, predvideva bistveno boljšo zaščito matere in otroka. Predlagajo, naj porodniški dopust traja neprekinjeno 210 dni. Sekretarka sekcije pokrajinske konference za družbeno

aktivnost žensk Vojvodine Desa Mandić je ob teh spremembah izjavila, da je že skrajni čas, da družba posveti več pozornosti ženi, posebno ob rojstvu otroka. V Vojvodini je namreč padlo število rojstev na najnižjo spodnjo mejo v Jugoslaviji.

Skladno v beneficiranje

Na zadnjih sejah organov sveta Zveze sindikatov Jugoslavije so ocenili, da je treba delo v zvezi s pripravami gradiv za priznavanje beneficirane delovne dobe delavcev v industriji pospešiti, ker je potekalo prepočasi in je med republikami premalo usklajeno. Kriterije za oceno, katera delovna mesta so življenju in zdravju škodljiva, naj bi v vsaki republici opredelila posebna strokovna komisija invalidsko pokojninskega zavarovanja. Republiške komisije pa naj bi delovale usklajeno. Potrebno je samoupravno medrepubliško dogovarjanje pri vseh možnostih za priznanje skrajšane delovne dobe. Samo-

upravni sporazumi v posameznih republikah, ki so že v pravi, naj bi prav tako vključevali enotne kriterije za priznanje beneficirane delovne dobe.

V zvezi z financiranjem beneficirane delovne dobe še ni jasno, ali naj bo plačevanje prispevka v sklad socialnega zavarovanja skladnostno, ali pa naj ta prispevek plačujejo tisti, ki ga bodo tudi porabljali. Ob tem pa sindikati sodijo, da bi morale delovne organizacije vlagati večja finančna sredstva v modernizacijo proizvodnje, saj je le tako možno trajno izboljševati delovne razmere.

TE DNI
SO REKLI

PREDSEDNİK TITO OB
obisku v Banjaluki:

Danes je Zveza komunistov — o tem sem že govoril tudi drugod — spet močna partija, zavedajoča se odgovornosti kakor tudi svojih obveznosti do ljudstva, tako močna, da lahko prepreči vse poskuse motenja naše nadaljnje mirne izgradnje, ustvarjanja boljših odnosov v družbi ter lepše in srečnejše prihodnosti naših narodov.

Lahko rečem, da bom, dokler bom vodil Zvezo komunistov, dal vse od sebe; prepričan pa sem, da bodo tudi vsi moji sodelavci in vsi člani vedno dajali vso podporo, ki jo vodstvo Zveze komunistov terja od njih.

Zdaj se pripravljamo na X. kongres, ki bo velikanskega pomena za nadaljnji razvoj naše države. Toda na X. kongres moramo priti s popolnoma enotno mislijo in akcijo Zveze komunistov. Menim, da bo ta kongres, na katerem bomo sprejeli daljnosežne, morda zgodovinske sklepe, dal nadaljnji močan polet vsestranskemu razvoju naše države. Želim in vedno zahtevam od vseh komunistov, da bi v pripravah na ta kongres sprejemali v vrste ZK čimveč naših delovnih ljudi, poštnene delovne inteligence, naše mladine, tako da bomo potem na X. kongresu začrtali našo nadaljnjo smer, nadaljnjo linijo Zveze komunistov, kar naj našim narodom omogoči lepšo in srečnejšo prihodnost.

Dr. JAKOV SIROTKOVIĆ,
podpredsednik ZIS v zvezni
skupščini:

Energetsko krizo v letu 1973 so samo delno povzročila pre-
majhna večletna vlaganja v ener-
getske zmogljivosti in zamujanje
pri zgraditvi že začelih objektov.

V veliki meri gre tudi za subjektivne pomanjkljivosti, kakršne so nekatera obnovitvena dela, ki niso bila opravljena v roku, termoelektrarne niso mogle delovati z vso zmogljivostjo, ker niso pravočasno dobile goriva, slabo smo izkoriščali obstoječe prenosno omrežje, razmerje med elektrarnami in proizvajalci premoaga še ni docela razčiščeno, začasno je zmanjkalo surove uvožene nafte itd.

Reševanje energetskega problema je oteženo tudi zaradi fizične in organizacijske zaprtosti republiških sistemov, zaradi počasnosti pri razvijanju enotnega jugoslovanskega energetskega sistema, usmerjanja v lastne, namesto v najbolj gospodarne vire energije, zaradi kompromisnega namesto gospodarsko najbolj smotrnega razvojnega programa, zaradi neusklajenosti razvoja energetike s potrebami porabe in zaradi docela nezadostnega vključevanja uporabnikov v načrtovanje in financiranje novih zmogljivosti.

Ce bi na primer termoelektrarne zmogljivosti izkoristili tako, da bi termoelektrarne delale 5000 do 5900 namesto 4000 do 4500 ur, kolikor so delale leta 1972 in v prvi polovici leta 1973, bi lahko proizvedli skupno kakih 40 milijard kilovatih ur.

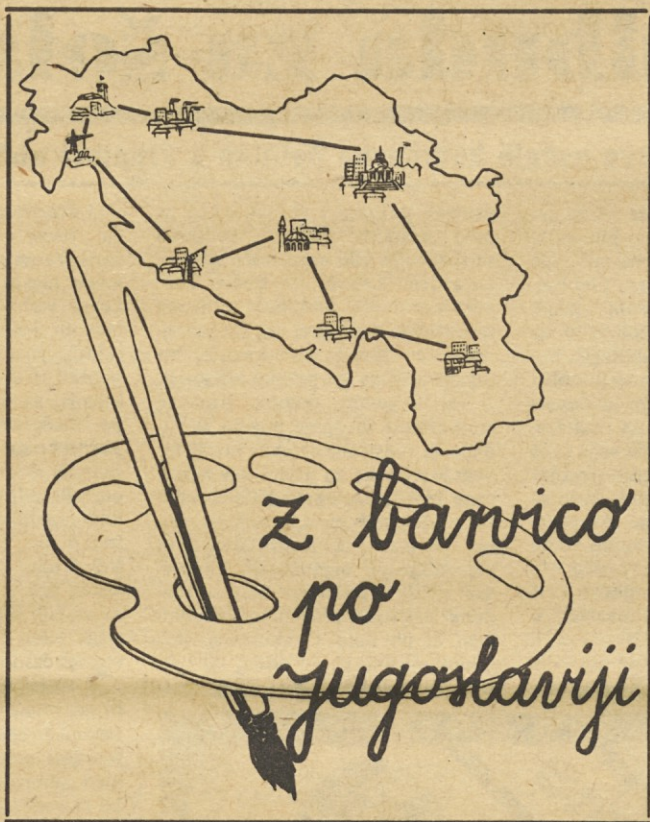
VELJKO MILATOVIĆ,
predsednik zvezne konferen-
ce SZDL, v razgovoru z no-
vinarji „Borbe“:

Socialistična zveza kot politični organizem, kot organizacija sama zase ne more obstajati in si je ne moremo zamisliti, če ne vsebuje tudi aktivnosti družbenopolitičnih organizacij, delovnih ljudi, če ne daje možnosti delovnim ljudem ali če ni politični instrument delovnih ljudi. Potemtakem, ko mi v SZDL, v ZK, sindikatih ali v „Borbi“ govorimo ali pišemo: socialistična zveza, sindikat, mladina in druge družbenopolitične organizacije, bi lahko sklepali, da je SZDL ena v vrsti družbenopolitičnih organizacij. To je ne le zabloda, temveč tudi napaka v odnosu do ljudske fronte, socialistične zveze. To je v nasprotju s tistim, kar proklamiramo — da samoupravljanje, temeljne organizacije združenega dela in krajevne skupnosti utrdimo kot temelj političnega sistema. Ne mislim, da je potrebno izenačiti vse družbenopolitične organizacije, ki naj bi delovale po neki šabloni, ali da lahko shajamo brez forumov in izvršnih organov. Hočem pa reči — čeprav mi tega ne priznamo — da v praksi v določenem smislu obstaja stalni politični pluralizem, tako da so mnogi naši spori in konfrontacije morda manj rezultat sporov in nasprotnosti v bazi, bolj pa tistega drugega — sedanjega institucionalnega političnega sistema.

— Ti, se ti ne zdi, da
vendarle nekoliko preti-
ravajo, ko pravijo, da sto-
pamo v atomsko dobo?!

Z barvico po Jugoslaviji

Pobarvanka za vrtec, šolo in dom

Vsebina:

Risbe predstavljajo značilne motive z vseh koncev Jugoslavije, tako da dobimo, ko knjigo pobarvamo, pred seboj pisano paletto barv, ki nas obkroža. Potovanje začinjamo v naravi, med rastlinami, srečamo se z živalmi, mesti, hišami, spomeniki preteklosti, skratka z vsem, kar nam oblikuje celotno pestrost in barvitost naše domovine.

160 slik za ceno 11.00 din.

»AUTOMATIKA«

LJUBLJANA, Štrekljeva 6

telefon: 22-803

NAROČILNICA

nepreklicno naročamo pobarvanko

»Z BARVICO PO JUGOSLAVIJI«, po 11 dinarjev izvodov

sindikalna organizacija

naslov:

Datum: Podpis:

(žig)

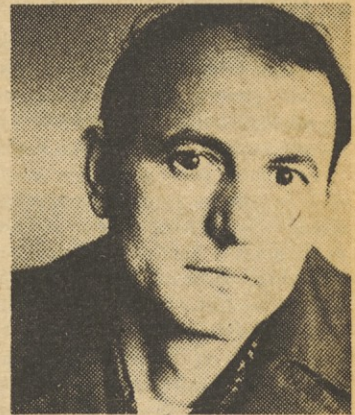

IZ BARAK V SODOBEN DOM

Pred dnevi so v Šentvidu pri Ljubljani odprli nov samski dom SGP Stavbenik iz Kopra. Delavci, ki so doslej stanovali v zasilnih barakah, so se preselili v sodobno urejene prostore, kjer bodo lahko živeli na človeku dostojen način.

Že od leta 1957, ko so zaradi pomanjkanja del na obalnem področju razširili svojo dejavnost v Ljubljano, so iskali možnost za zgraditev samskega doma. Posebno zadnja leta so praktično že imeli rezerviran denar, vendar so ga vsako leto posebej morali porabiti v druge namene, ker niso mogli dobiti lokacije za gradnjo samskega doma. Končno jim je to uspelo, in od lani, ko so zasadili prve lopate s solidarnostjo celotne delovne skupnosti, saj so se morali odreči nabavi prepotrebne nove mehanizacije, uspešno dogradili dom, ki ima 250 ležišč. Delavci stanujejo v sobah s tremi do štirimi posteljami. V samopostrežni restavraciji, ki je prav tako v domu, pa lahko dnevno pripravijo do 1.000 obrokov hrane. Izgradnje doma, ki je, kot rečeno, trajala leto in pol, jih je veljala z opremo vred 7,5 milijona dinarjev.

A. AGNIČ

„Že 14 let sem v Sloveniji, od tega zadnje štiri leta pri Stavbeniku“, je pripovedoval Husein Cizmiž na slovesni otvoritvi doma, ko se je z rdečim nageljnom ponosno razgledoval po prikupno urejeni restavraciji. „Pet let smo se odrekli delu regresa za dopust pa tudi eno prsto soboto smo delali za naš novi samski dom. V barakah je bilo že skoraj nevzdržno. Stare železne postelje, pomanjkljivo ogrevanje in neprimerne higienski pogoji so posredno vplivali na slabšo delovno storilnost. Sedaj živimo kot ljudje. V sobi so tri do štiri postelje, imamo centralno kurjavo in toplo vodo ter na deset ljudi en tuš. Povem lahko samo to, da smo zelo, zelo zadovoljni.“

Doslej so delavcem SGP Stavbenik vozili hrano na gradbišče iz SGP Megrad. Sedaj imajo novo kuhinjo in restavracijo v domu

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Ne pravi mi zdaj pravljic, Pepe! Terenska polena me prav nič ne brigajo. Kaj misliš, da jih vame ne mečejo!? Mečejo jih, ampak od zgoraj, kar lahko spravi človeka veliko prej iz ravnotežja, kot če ti prileti kaj od spodaj. Ali vam zato kdaj v redakciji tožim, grem na živce!? Zato pa, fant, me res čisto nič ne briga, kako so te vrteli, v

Burja vleče mimo, pomisli Pepe in pogumno odkima.

— Razumljivo, da ne veš! Le kako bi mogel vedeti, ko pa o tem nič ne pišejo v „Kroniki kolektiva“.

— Oprostite, tudi sicer njihove Kronike še nisem imel v rokah...

— Kako bi jo le mogel imeti, ko jo sproti mečem v koš za papir. Pesek v oči, ne kronika, dragi moj! Kmetje pa so, med nama rečeno, v vratarnicah zaradi sodčkov.

— Zaradi kakšnih sodčkov?

— Zaradi vinskih. Vsako jesen, ko se župa več ne kisa, jih razvozijo nekaj na dva, tri naslove in stvar je opravljena. Tako gre to, moj fant, nič drugače!

— Nastop, dragi moj, tvoj nastop ni bil takšen, kot bi moral biti...

— A kakšen naj bi bil?

— Ne priplazi se k vratarnici ves v strahu, fant moj, kot si se najbrž ti. Treba je priti pokonci — glej takole, fant, in kje je v vas mladih kaj korajže — reči „zdravo stric Matic, da si mi zdrav“ in če oni začne „tovariš, kaj bi pa radi“, vprašanje odločno preslišati in poborati „pa Marko, je tu, ali se spet podi za krediti“. Vratarja navadno takšna domačnost ukroti, razoroži, saj je v takšnem velikem podjetju najmanj deset Frančetov, sedem Markov, devet Jožetov in tako naprej in kdo bi natanko vedel, kaj vse počno in

Kako do avtentične izjave?

kakšen precep so te stisnili v bazi. Tvoja stvar, če se jim daš! Zame so pomembni le rezultati, dragi moj. Zavrti no že tisto ropotuljo, da bom slišal avtentično izjavo iz baze. Če je za kaj, bo šla v masten tisk in na prvo stran, če je pa zanič...

Pepe Začetnik ves zaskrbljen pritisne na gumb diktafona. Najprej nekaj zaškrtva, zacvili, končno pa v urednikovi pisarni le zadoni bas Mihe Zaupnika, uglašen na domnevno preproščino in zadovoljnost povprečnega neposrednega proizvajalca: „plača bi še kar bila... v špecerijo zebe... uprava naredi, kar more... za novo leto bo še nekaj kapnilo v žep...“ Pa spet „krk“ in moški smeh.

— Ali bo? vpraša negotovo Pepe Začetnik.

Urednik Janez Bodež zabliška z očmi po dolgem in počez po Pepetu in reče: — Si v vratarnici snemal, ne?

Pepe otrpne v hudem strahu. — Ali bi ne smel? A ko se nekoliko zbere, se ojunači: — Le kako ste uganili, tovariš urednik?

— Po hahljanju tistega, ki sedi tam in vsakemu, ki pride, kako drugače nauke deli. Močan je, zdrav ko dren, grunt ima, pa vrtar! In koliko invalidov je še v našem mestu brez dela. A za vrtarja so potaknili skoraj same petične kmete. Veš zakaj?

— Toda, tovariš urednik, če to veste, bi vendar lahko...

— Da bi lahko, misliš!? Kdo te je pa sprejel?

— Tovariš Miha Zaupnik...

— In kdo dal avtentično izjavo?

— To je bilo pa tako... začne jecjati Pepe Začetnik in napeto razmišlja, kako bi se izvil iz zanke.

— Kar brž priznaj! Miha Zaupnik, ne?

— Ja! nerad prikima Pepe. Najraje bi se ugreznil v zemljo. — Le kako ste mogli uganiti, tovariš urednik?

— Ni kaj uganiti! se jezno zasmjeje urednik. — Tako je še vedno bilo v tem podjetju in tako bo, kot vse kaže, tudi še naprej. Mislim sem, fant, da imaš bolj trdo bučo, a si se že prvi dan dal ugnati v kozji rog. Odkrito ti povem, da sem nad tabo nekoliko razočaran. Mislim sem, da si mladi več upate, kot si mi... — Kaj pa naj bi storil? Pepetu je mučno in nerodno, z očmi visi na urednikovem obrazu, da bi ja ujel kakšen uporaben nauk za svoje poklicno delo.

— Iti bi moral mimo vrtarske lože na dvorišče, med delavce, in tam pritisniti na diktafon, a ne se muditi v klepetu z Zaupnikom, se dati prelisčiti...

— Ko pa me vrtar za nobeno ceno ni spustil noter...

komu se lahko po naključju zameriš, da bi bilo potem res treba povsem po nepotrebnem natankati še en sodček letošnjega. Bolje nič več spraševati, nič vedeti, dovoliti! A ko si enkrat noter, si tudi že pri prvem delavcu in lahko mirne vesti pritisneš na gumb diktafona in zveš vse, kar želiš. Veliko več resničnega, kot ti lahko nadrobi Miha Zaupnik, ki je uradno določen za stike z javnostjo...

— Ali bi ne bilo bolj enostavno, kot tihotapiti se v tovarno — če dovolite, tovariš urednik — da bi kar na cesti počakal ob dveh na izmeno in tam pocukal koga za rokav?

— Izjava na cesti, na vlaku, v gostilni itd. ni za nas piškavega oreha vredna. Kar televizijo glej! Človek mora vendar stati ob stroju, pred bagrom, ob tovornjaku — če naj njegova beseda kaj velja. Gre za avtentično izjavo iz baze, ne pa za mačka v žaklju. Zato pa spet lepo pot pod noge, dragi moj, in še enkrat na isti naslov. Glej, da ti bo tokrat uspelo, sicer te bom iz družbeno angažiranih tem prestavil na gostinsko turistični sektor k rubriki „Kam nocoj?“, če ne še kam nižje!

Pepe Začetnik odide naslednji dan na teren hudo žalosten; ne zato, ker mora še enkrat po isto temo, ampak zaradi prvih senc v poklicu, ki si ga je izbral.

VINKO BLATNIK

Delavski razred in kultura

● Sklepi posvetovanja v Zenici

Odločna opredelitev ZKJ za uveljavitev jasne razredne usmeritve obvezuje in krepi odgovornost za nadaljnji razvoj in bogatitev spoznanj o odnosih delavskega razreda in kulture, za nastanek jasnih načel boja za nadvlado samoupravnega koncepta kulture kot razredno osvobajajoče dejavnosti delavskega razreda. To je poudarjeno v sklepih posvetovanja na temo „Delavski razred in kultura“, ki je bilo 13. in 14. novembra v Zenici.

Na posvetovanju se je zbralo več kot 400 družbenopolitičnih in kulturnih delavcev, umetnikov in neposrednih proizvajalcev iz vse Jugoslavije. Posvet sta organizirala svet Zveze sindikatov Jugoslavije in Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Jugoslavije.

Udeleženci posveta v svojih sklepih poudarjajo, da se je v boju za razvoj samoupravnega socializma bistveno okrepila materialna in socialna osnova kulture, da je poraslo število ustvarjalcev na vseh področjih kulturnega življenja, da so nastale in se razvijajo številne kulturne institucije. Dvignila se je kulturna raven delavskega razreda in drugih delovnih slojev, ustvarjeni so številni pomembni pogoji za svobodnejši in bogatejši razvoj kultur naših narodov in narodnosti.

Vendar pa odtujenost presežka dela, razširjene reprodukcije in družbenega odločanja neposrednim proizvajalcem materialnih dobrin doslej ni zagotavljala, da bi se neposredno uveljavil interes delavskega razreda v razvoju kulture. Administrativno-etastični, stihijotržni in monopolistično-elitistični položaj kulture je objektivno povzročal privatizacijo in antisocialistični značaj tega področja dela. V takšnih razmerah sta tehnokratizem in liberalizem ohranjala in v novih oblikah obnavljala nepotrebno posredništvo med kulturo, materialno proizvodnjo in drugim družbenim delom.

Udeleženci posveta so kritično ocenili, da v zadnjih letih v razvoj kulture ni dovolj posegla organizirana akcija vseh socialističnih sil. Prihajalo je celo do razvrednotenja vodilne idejnopolične vloge ZKJ na tem področju družbenega dela, do nevtarističnega ravnanja subjektivnih sil, do odrekanja delavskemu razredu, da bi bil osnovni socialni nosilec kulturne politike in kulturnega razvoja.

Pismo tovariša Tita in izvršnega biroja Predsedstva ZKJ je spodbudilo vse družbene ustvarjalne sile na tem področju, da se začne te razmere spreminjati, s čimer so bile ustvarjene osnove in realne možnosti, da neposredni proizvajalci odločajo o materialnih in družbenih pogojih za hitrejši razvoj kulture naše samoupravne družbe.

POMEMBNA VLOGA TOZD

Zahteva, naj postane delavski razred osnovni subjekt kulturne politike in kulturnega razvoja, bo uresničena, če bomo v celoti uresničili naloge, ki izhajajo iz sedanjih ustavnih sprememb, je rečeno v sklepih posvetovanja v Zenici. Izhodišče za takšen položaj delavcev v razvoju kulture pa je temeljna organizacija združenega dela.

Nujno je, sodijo udeleženci posvetovanja, da sleherna TOZD na pobudo družbenopolitičnih organizacij in v svojih samoupravnih organih sprejme konkreten program aktivnosti razvijanja kulture delavcev in njihovega aktivnega sodelovanja v kulturni politiki. Ta program mora vsebovati tudi ukrepe, ki po načelih samoupravne solidarnosti tudi materialno zagotavljajo zadovoljevanje in razvoj kulturnih potreb delavcev. Na tej podlagi se ustvarjajo vsi pogoji za nadaljnje združevanje delavcev pri uresničevanju njihove potrebe po kulturi, pri odločanju o kulturni politiki v krajevnih in v samoupravnih interesnih skupnostih, v občinah in v širših družbenopolitičnih skupnostih.

Da bi uresničili te pomembne naloge, je nujno potrebno zasnovati dolgoročne akcije vseh nosilcev kulturnega razvoja – od samoupravno združenih delavcev v delovni organizaciji, prek krajevnih skupnosti do občin in širših družbenopolitičnih skupnosti.

Ustvarjalci n delovni ljudje v kulturnih ustanovah – je rečeno v sklepih – morajo veliko bolj neposredno upoštevati potrebe delavcev, morajo na sodobnejši način posredovati kulturne storitve, morajo se veliko bolj neposredno povezati z delovnimi ljudmi. Kulturne

ustanove ne morejo računati na družbeno podporo in na ugodnejšo ekonomsko osnovo za svojo razširjeno reprodukcijo, če ne bodo spreminile svojega odnosa do delovnih ljudi.

Vse samoupravne interesne kulturne skupnosti – od temeljnih do pokrajinskih in republiških morajo preprečevati tehnomanagerske manipulacije s sredstvi delavcev pri ustvarjanju namišljenih potreb, neokusnosti namišljene kulture, skomercializirane estrade, preprečevati morajo zvezdomanijo, širjenje mita o družbenem uspehu mimo dela ter druge negativne posledice delovanja nekontroliranega tržišča, pri tem pa izhajati iz neposrednih in zgodovinskih interesov delavskega razreda.

Potrebni so stalni napor organizacij združenega dela in drugih družbenih subjektov na področju kulture pri razvijanju in pospeševanju kulturne dejavnosti delavcev oziroma sodobnega kulturno-umetniškega amaterizma. Udeleženci posvetovanja poudarjajo pomen ponovne uveljavitve in nadaljnega razvoja delavskih in ljudskih univerz, zatem kadrovske in materialno krepitve kulturnih domov, knjižnic, kulturno-umetniških društev, klubov samoupravljalcev, kulturno-umetniških skupnosti. Prav tako je potrebno krepiti in bolje organizirati kulturno akcijo na vasi.

ZA RAZREDNI KONCEPT IN PROTI MONOPOLOM

Nujno potrebno je – piše v sklepih – zagotoviti kar največji vpliv združenega dela in vseh socialističnih sil na tisk, RTV, založbe in film. Kriteriji programskih zasnov teh ustanov morajo biti: razredni pristop do kulture in njena razredna vsebina, samoupravni koncept kulture in vrednost samoupravne družbe in marksistične ideologije.

„Povečala se je aktivnost cerkve pri usmerjanju kulturnih potreb ljudi k interesom, ki so v nasprotju z našim socialističnim samoupravnim razvojem, kar nalaga vsem družbenim subjektom v kulturi, predvsem pa družbenopolitičnim organizacijam takšno organizirano delovanje, ki bo omrtvičilo in preprečilo te vplive. To bomo dosegli predvsem z razvijanjem vsebinsko-programskih, materialnih, kadrovskih in drugih pogojev za bogatejšo, kvalitetnejšo in masovnejšo kulturno življenje v vsaki krajevni skupnosti, v vsaki občini.“

Prav tako je treba poseči po ukrepih, ki naj okrepijo kulturno aktivnost med našimi delavci, zaposlenimi v tujini, akcije je treba bolje organizirati, načrtovati in usklajevati ter izboljšati njihovo kvaliteto.

V sklepih je prav tako rečeno, da terja samoupravni koncept kulture odločen boj proti vsem oblikam monopola v kulturi.

Udeleženci posveta podpirajo pobudo, naj bi za kongres ZKJ pripravili poseben dokument o nalogah ZK pri razvijanju znanosti in kulture samoupravne družbe, v dokumentih X. kongresa ZKJ pa naj bi še posebej poudarili enotni marksistični pogled jugoslovanskih komunistov na pomen, bistvo in vlogo kulture ter njeno razredno osnovo. Prav tako naj ZK opredeli osnovna načela samoupravne kulturne politike, ki morajo jasno poudariti mesto in vlogo delavcev v samoupravno združenem delu, pri ustvarjanju kulturne politike, pri pospeševanju kulturne ustvarjalnosti, kulturnega življenja delavcev, poudariti pomen svojega programskega načela o svobodi ustvarjanja ter pomen organiziranosti komunistov za idejni boj proti zlorabljanju svobode ustvarjanja, hkrati pa se zavzeti za razvoj marksistične kritike v kulturi, za znanstveno in umetniško ustvarjanje.

Udeleženci posveta prav tako poudarjajo pomembno vlogo in odgovornost sindikatov v kulturni politiki in v kulturni akciji za uresničenje neposrednih in dolgoročnih interesov delavcev na področju kulture. Ti sklepi – je rečeno ob koncu – naj služijo za izboljšanje kulturne politike in kulturnega delovanja organizacij združenega dela, delovnih organizacij na področju kulture, samoupravnih interesnih kulturnih skupnosti in družbenopolitičnih skupnosti, kulturno-prosvetnih skupnosti, organizacij in asociacij kulturnih delavcev in umetnikov ter družbenopolitičnih organizacij, na njih pa naj temelje konkretni ukrepi in prizadevanja.

V torek, 11. t. m., so z uprizoritvijo Borovih „Raztganecv“ slovesno odprli prenovljeno Mestno gledališče ljubljansko. Istočasno so ob tej priložnosti proslavili tudi 30-letnico ustanovitve Slovenskega narodnega gledališča na osvobojenem ozemlju. Sedanja dvorana Mestnega gledališča je, čeprav na starih temeljih, prva stavba nekakega gledališča, ki je bila zgrajena v Sloveniji po letu 1913. Sedanja faza

izgradnje je pravzaprav šele tretja. V prvi fazi so dogradili stranske prostore za gledalce. V lanskem letu so modernizirali dvorano, v letošnjem pa oder. V načrtu za dokončno dograditev imajo še stranske prostore za igralce, ki pa bodo dokončani do maja prihodnjega leta. Kljub temu, da so bili zadnja leta pravzaprav brezdomci, so vseno v lanskem letu uprizorili 172 predstav približno 100.000

obiskovalcem. Razumljivo je, da so bila to predvsem gostovanja na drugih odrih, saj so se lani prevozili 18.000 kilometrov po Sloveniji. Za letošnje leto, ko se jim obeta skorajda normalna sezona, predvidevajo 175 predstav s petimi premierami. Poudariti je treba, da ima zagotovljene abonmaje za letošnjo sezono kar 120 delovnih organizacij iz Ljubljane. A. A.

Spodbuda za šolanje

Nova načela kadrovske politike v kranjski občini

V kranjski občini že vrsto let ugotavljajo, da ne morejo biti zadovoljni z izobrazbo zaposlenih. Ob nadpovprečni zaposlenosti prebivalcev te občine je delež strokovnjakov z visoko in srednjo izobrazbo za tretjino manjši od republiškega povprečja, delež delavcev brez popolne osnovne šole pa se dviga in dosega že 53 odstotkov. Skrb za dvig izobrazbene ravni zaposlenih velja tako za enega najpomembnejših pogojev nadaljnega razvoja občine. Zato so njene družbenopolitične organizacije in skupščine še s toliko večjo odgovornostjo sprejele stališča 14. in 28. seje CK ZKS in njihovo konkretizacijo v republiški resoluciji o osnovah kadrovske politike. Rezultat njihovih prizadevanj je družbeni dogovor o načelih za izvajanje ka-

drovske politike v občini, ki so ga pred kratkim svečano podpisali predstavniki 106 organizacij združenega dela. Le-teh je v občini 188; nekatere bodo podpisale ustrezne sporazume v okviru svojih panog, nekatere o tem še niso sklepale, dve organizaciji pa sta pristop odklonili. Ta dogovor določa osnovne izobrazbene in druge pogoje za vodilna in vodstvena delovna mesta ter pogoje in roke za pridobitev zahtevane izobrazbe, opredeljuje sistemizacijo delovnih mest, reelekcijo, obseg sredstev za izobraževanje in usposabljanje, organizacijo kadrovske službe in podobno. Zanj so značilna nekatera posevna nova določila, ki jih tako v zakonodaji kot samoupravnih aktih doslej ni bilo mogoče zaslediti. Tako so se podpis-

niki dogovora med drugim obvezali, da bodo omogočili dopolnilno izobraževanje vsem, ki za svoje delovno mesto nimajo ustrezne strokovne izobrazbe. V skladu s svojim planom bodo organizacije povrnile celotne stroške šolnine in prevozne stroške iz kraja zaposlitve do kraja šolanja, za čas študijske odsotnosti pa nadomestile 100 odstotkov povprečnega mesečnega dohodka zadnjih 6 mesecev. Šolanje bodo olajšale tudi s študijskimi dopusti, ki bodo znašali za vsak razred osnovne šole 5 dni, za vsak izpit na srednji šoli 1 dan, za vsak izpit na višji in visoki šoli 2 dni, za zaključni izpit na srednji šoli 6 dni, za diplomno na višjih šolah 20 dni in za diplomno na visokih šolah 30 dni.

Z izobraževanjem ob delu, ki naj bi se zaradi teh spodbud bolj razmahnilo, naj bi začeli načrtno odpravljati sedanje zelo velike razlike med zahtevano in dejansko izobrazbo zaposlenih. Delavce, ki si v določenem roku (4 leta za eno stopnjo izobrazbe) manjkajoče izobrazbe ne bodo pridobili, bo delovna organizacija razporedila na delovno mesto, ki ustreza stopnji njihove strokovne usposobljenosti.

Dogovor nadalje obvezuje podpisnike k stalni skrbi za uvajanje in priučevanje novo zaposlenih delavcev ter za stalno izpopolnjevanje vseh zaposlenih, pri čemer posebej naglašajo pomen družbenopolitičnega in ekonomskega izobraževanja.

Z izvajanjem sprejetih pogojev za zasedanje vodilnih in vodstvenih delovnih mest naj bi v občini preprečevali, da bi na taka mesta prišli ljudje, ki so prejšnja delovna mesta zapustili zaradi raznih nepravilnosti. Tako naj bi na odgovorna delovna mesta ne razporejali tistih, ki so bili kaznovani zaradi kaznivih dejanj v zvezi s svojim delom na delovnem mestu, ki so s slabim vodenjem pripeljali organizacijo v stagnacijo ali nazadovanje, ki so morali zapustiti delovno mesto zaradi slabih odnosov do sodelavcev in ki izražajo negativen odnos do tradicij NOB in socialistične revolucije, do samoupravljanja, do interesov samozaščite, vseljidske obrambe, do bratskih narodov in družbenopolitičnega sistema na splošno. Ob izbiri za mesto direktorja lahko podpisniki v izjemnih primerih odstopajo pri pogojih šolske izobrazbe za eno stopnjo od najvišje zahtevane izobrazbe v delovni organizaciji. Zahtevali bodo najmanj pet let delovnih izkušenj. Reelekcija pa naj bi bila namesto sedanjega, večkrat le formalnega ponovnega imenovanja odsej povezana z ugotavljanjem uspešnosti poslovanja organizacije.

Ker je menjavanje delovnih mest v Kranju preraslo že v resen problem, so se podpisniki dogovora obvezali, da ne bodo sprejemali delavcev, ki bodo še v delovnem razmerju z drugo organizacijo.

Podpisniki so se obvezali, da bodo v šestih mesecih sprejeli srednjeročne programe kadrovskega razvoja za svojo organizacijo, v katerih bodo upoštevali lastne razvojne programe in splošne programe občine in republike.

g. beltrame
TRIESTE - Corso Italia 25 - Trst

ŽENSKA KONFEKCIJA - MOŠKA KONFEKCIJA
OTROŠKA KONFEKCIJA - POROČNE OBLEKE

Največja izbira konfekcije v Trstu

Dopisniki poročajo

● MUTA

V telovadnici na Muti, v neposredni bližini tovarne, kjer ima delo nad tisoč ljudi, so te dni odprli razstavo slik in dokumentov o delavskem gibanju v občini Radlje ob Dravi. Več kot 80 % gradiva izpričuje dogajanja na območju občine. Ker pa tu, kakor tudi drugod, obstaja nedeljiva celota bojev pred vojno, v

vojni in prizadevanj ter dela po njej, je gradivo razstave razširjeno do te mere, kot so pač ljudje teh krajev živeli v povezavi s širšim prostorom.

Razstavo, ki jo je z veliko skrbnostjo pripravil profesor in pisatelj France Filipič, so s finančnimi sredstvi omogočili kolektivni tovarni poljedeljskega orodja na Muti ter drugi družbenopolitični dejavniki občine Radlje. kw

● JESENICE

Komisija za zamejstvo pri jeseniški kulturni skupnosti je minuli teden organizirala gostovanje koroških Slovencev, ki so v

dvorani gledališča na Jesenicah navdušili prepolno dvorano. Na Jesenicah so gostovali Radiški fantje, moški pevski zbor iz Loč ter trio Korotan.

Na prireditvi, katere vstopnino so namenili gradnji slovenskega kulturnega doma v Celovcu, je o pomenu takih gostovanj in o prizadevanjih koroških Slovencev spregovoril tajnik slovenske prosvetne zveze iz Celovca Andrej Kokot, sodeloval pa je tudi avtor številnih koroških pesmi Pavle Kernjak.

Jeseničani so se z gosti razšli v prijetnem razpoloženju in obojestranskem sklepu in prepričanju, da bodo taka srečanja še pogostje organizirali. M. R.

● LITIJA

Minula 4. tradicionalna revija zasavskih pevskih zborov je bila tokrat v Litiji. Sodelovalo je 14 zborov z okoli 400 nastopajočimi. To je nedvomno potrdilo, da sodi zborovsko petje med najrazvitejše amaterske dejavnosti v Zasavju, čeprav se ponekod srečujejo zbori z vse večjimi težavami, med katerimi kaže posebej omeniti pomanjkanje zborovodij in naraščaja. To je napotilo odbor zasavske pevske skupnosti, da se je odločil organizirati šolo za pevovodje, ki bo bržčas delovala v Trbovljah pri nižji glasbeni šoli. Prihodnja dejavnost zasavskih

amaterskih zborov bo potekala v znamenju utrjevanja dosežene ravni, ki so jo pokazali na litijski reviji, predvsem pa želijo vključiti v svoje vrste več mlajših ljudi, delavcev, gojencev strokovnih in vajenskih ter drugih šol. Zborovsko petje v Zasavju se bo ohranilo samo z dotokom novih mlajših moči, zato čaka občinske zveze kulturno-prosvetnih organizacij pa tudi temeljne kulturne skupnosti na tem področju še veliko odgovornega dela. Ne gre namreč pozabiti, da je zborovsko petje v Zasavju zmeraj predstavljalo najbolj množično kulturno dejavnost, zato bo treba to množičnost zagotoviti tudi v prihodnje. -m-

V ŠOŠTANJU SO SI NAPOSLED (DOKONČNO?) ODDAHNILI

Gremo! Kotel je vzdržal!

● Malo je bilo takih, ki so verjeli, da bodo lahko dela opravljena v zastavljenem roku ● Odgovor za uspeh leži samo v trditvah delavcev Hidromontaže, Izolita in drugih, da sploh niso delali »normalno«

Radio je bil še poln obvestil redukcijskih omejitvah pri delu, ko so se v šoštanjski termoelektrarni že resno pripravili na „zaključni udarec“. Čeprav so bili vsi – vsaj uradno – prepričani, da bo šlo vse v redu, nekje v skritem kotičku ležala tiha, vendar zato nič manj opazna bojazen, da se utegne v naslednjem trenutku spet zatakati.

„Kaj se bo zgodilo, če bo vse v redu?“ nas je zapinjal. „Bole uprizorili posebno slovesnost?“

„Kaj se bo zgodilo? Nič! Ovesnosti že ne bo...“ smo dali kategorične odgovore. Vendar ne brez smehljaja...

Proti torkovemu poldnevju so prostori s komandnimi napravami začeli opazno polniti. Videti je bilo, da se bo zbralo vse, kar bo le našlo primeren prostor za prisotnost. In vsi so držali, kakor da se ne dogaja nič nenavadnega. Presenetljiva radnokrvnost, če upoštevamo, naj bi naslednjih nekaj ur do dokončni odgovor na močeno vprašanje, ali bo nazadnje razglašeni in največji šoštanjski agregat lahko dajal električnemu omrežju približno petino tega toka, ki smo ga sposobni napraviti v Sloveniji, ali pa naj bo redukcija še naprej sešla za vratom.

PREVIDNI OPTIMIST

Med prisotnimi smo opazili tudi glavnega konstruktorja termoelektrarne Babcocka, proizvajalca šoštanjskega „spornega“ 72-megavatnega orjaka. Inž. Martin ni bil preveč navdušen nad našim vpraševanjem, kako naj kaj počuti.

„Mislim, da smo s popravili uspeli in dosegli zastavljene cilje. „Sondažno“ preskušanje v naslednjih dneh je to tudi pokazalo, ker je bilo vse v redu. Naj sem tudi za današnjo izjavo optimist. In seveda ne smem kar zadeva kasnejše obratovanje. Moram reči, da so se vse delovne ekipe izredno izkazale.“

„V Šoštanju ste bili ves čas rekonstrukcije. Računate, da boste morali še kdaj priti?“

„Mislite, ko bomo gradili naslednje agregate?“ je spretno izmaknil odgovoru na malce „nesramno“ uravnano vprašanje.

Vodja koordinacije pri rekonstrukciji inž. JOŽE POČIVALNIK nam je pojasnil, da Babcock pravzaprav ni imel drugega izhoda, kakor da se pošteno potruji. „Zdaj poteka zadnji rok za odpravo konstrukcijskih napak. Če ne bo v redu, bi – strogo po pogodbi – morali agregat „spraviti v žep“ in odpotovati z njim v Nemčijo. Seveda je res, da zaradi tega pri nas ne bi imeli več toka...“

NAS JAVNOST RAZUME?

Predsednik odbora prisilne uprave TONE BOLE je bil zaskrbljen nad tem, če slovenska javnost prav razume šoštanjske težave.

„Zakaj smo se odločili za rekonstrukcijo prav v tem času? Po podatkih vremenslovcev naj bi imele reke dovolj vode, tako da naš izpad ne bi bil boleč. Računali smo še s 4 dnevi praznikov za 29 november, ko poraba močno pade. Še premog! Rudniku smo morali dati možnost, da pripravi dovolj velike zaloge premoga za kritično februarско obdobje, ko Šoštanj mora biti nared za polno delovanje. Zavedali smo se tudi, da bi vsako odlašanje rekonstrukcije lahko bila igra z ognjem. Vsekakor je bolje, da smo si čas izbrali sami, kot da bi nas okvara postavila ob zid prav takrat, ko bi bil elektroenergetski položaj najbolj kritičen. Upam, da so naposled čmi dnevi za nami.“

„NESREČNA“ KOTA 44

„Kako bi označili bistvo šoštanjskega problema?“

INŽ. POČIVALNIK: „Babcock je s konstrukcijsko novostjo prihranil 900 ton najple-

menitejšega jekla, vendar je bila posledica tega, da so bile obremenitve (pri krčenju in raztezanju) na „nesrečni“ koti 44 prevelike. V tem je bil osnovni razlog večine okvar, ki so nas teple. Z rekonstrukcijo smo zdaj – preprosto povedano – prenesli težo obremenitev na

Marjan Grgurič: „V TEŠ sem bil 56 ur brez prestanka.“

širše področje. Seveda je pomembno, da smo izkoristili primeren trenutek in opravili popravila in izboljšave na vseh napravah, kjer je bilo to potrebno. Veliko je bilo tudi dela, ki sodi v „normalno“ rekonstrukcijo.

Verjetno je pri zadnji, vsekakor pa najpomembnejši in tudi „dramatični“ rekonstrukciji v TEŠ najbolj presenetljivo to, da so uspeli v izredno kratkem roku opraviti zelo zahtevno, naporno in po obsegu prav orjaško delo. Težko bi s pravo živostjo in neposrednostjo pred-

Napetost je naraščala od minute do minute. Vse naj bi bilo preizkušeno do kraja, vendar nihče ni vedel, kako se bo končalo.

stavili vse, kar se je praktično brez minute oddiha odigravalo znotraj stometrskega „velikana“ od 24. oktobra do pred nekaj dnevi.

DIVJAŠKI TEMPO

„Ste verjeli, da bo šlo do skopo odmerjenega roka?“

vse „goste“ spravili pod streho (spali so tudi v Topolščici, Velenju...) in jim organizirali prehrano. Hidromontaža je poslala 135 monterjev – izbor najboljših, kar jih ima doma in v inozemstvu – Izolit 64 tudi izbranih mož, Nemcev je prišlo 18...“

PRIMERJAVE NI

„Bi lahko delo, ki ste ga imeli v Šoštanju, primerjali s kakšnim drugim iz svoje prakse?“ smo vprašali Hidromontažinega vodjo gradbišča MARJANA ŠTRAKLA.

„Tega pa ne! To niti približno ni bilo normalno delo. Ne, saj se ne pritožujem, le povedal bi rad, da nekaj podobnega še nisem doživel. Naši varilci niso delali, temveč so šli „v ogenj“ z zavestjo, da od njihovih rok zavisi usoda prenekaterega kolektiva in posameznika v Sloveniji. Mojo trditev lahko vzamete kot pretiravanje, vendar brez te zavesti ne bi uspeli in še manj vzdržali. Če bi delali „normalno“, si sploh ne upam pomisliti, kdaj bi termoelektrarna bila nared.“

Inšpektor gradbišča PETER KNEZ je bil istega mnenja:

„Nekaj podobnega še nisem doživel! Če le nisem imel drugega dela, sem „pritekel“ v Šoštanj.“

24 UR PREJ

Vodja delovne enote Izolita MARJAN GRGURIČ še ni uspel „izbrisati“ utrujenosti, ki se mu je zavlekla pod kožo obraza.

„Če prav pomislim, sem bil v termoelektrarni 56 ur brez pre-

kinitve. Drugi naši fantje so bili na delu tudi po 30 ur, nihče pa manj kot 24. Deset let že delam pri Izolitu, vsega in vsemogočnega je bilo dovolj, vendar česa podobnega še nisem doživel. Morda boste naš pristop k nalogi najbolj razumeli, če vam povem, da smo plačani „po uri“ in ne „po opravljenem delu“. In kljub vsemu smo uspeli skrajšati rok za 24 ur!“

Napetost pri komandnih napravah se je iz minute v minuto stopnjevala. Prizorišče z vsemogočimi elektronskimi napravami, merilnimi instrumenti, migotajočimi raznobarnimi lučkami, obrazi ljudi pod varovalnimi čeladami ali brez njih, opozorilnimi zvočnimi signali, tekanjem članov dežurne ekipe... je nevajenega gledalca lahko spomnilo na kakšno lansiranje rakete na vesoljskem izstrelišču. V Šoštanju se sicer ni rodil nov tehnični čudež, je pa zato spet zagorel premog pod

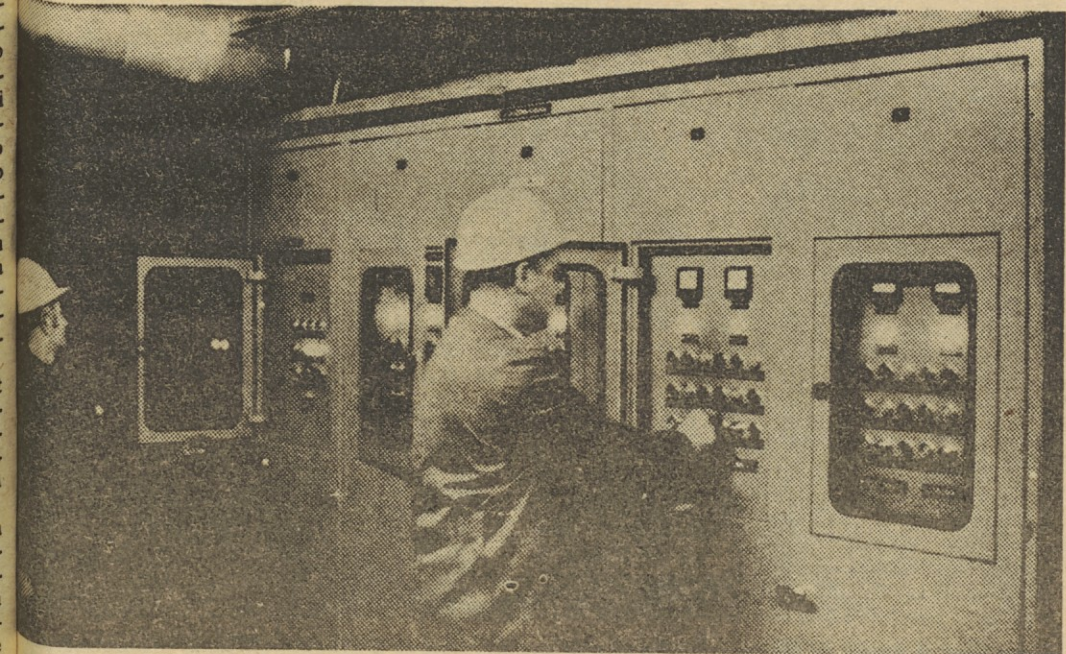
kotlom, začel je rasti pritisk pare, zabrnal je generator, zagorele so luči...

Šoštanjčani pa še nekaj ur niso hoteli verjeti, da agregat spet dela s polno paro. Doslej je namreč začetek „dela“ najavilo polumo pošastno tuljenje, kakor „bi se vse podiralo“. Rekonstrukcija je Šoštanju prinesla tudi „zvočno olajšanje“ v obliki dušilca zvoka.

IGO TRATNIK

Marjan Štrakl: „Še nikoli tako!“

Trenutek vziga: plaz gorečega plina je vdrl pod kotel.

Seveda je bilo za Šoštanj že nekaj posebnega, da smo lahko

Komentatorjev stolpec

Kolikšna cena
vzpostavljen
»stabilnosti«?

Bliža se konec leta, zato je kljub še nedokončnim podatkom čas primeren za to, da preverimo, kakšna so bila letošnja gospodarska gibanja in kateri vzroki ter vplivi, tako notranji kot zunanji, so v največji meri spreminjali in uravnavali gospodarske tokove.

Če izvzamemo nekatere pozitivne spremembe, kot so predvsem izboljšana plačilna sposobnost, narasle devizne rezerve in, žal, večidel z administrativnimi ukrepi doseženo večje ravnovesje med ponudbo in povpraševanjem, je letošnje gospodarsko leto prineslo tudi vrsto nespodbudnih rezultatov. Že takoj pa je treba poudariti, da moramo ločevati med nazadujočimi gospodarskimi gibanji, ki so posledica hotenih ukrepov za stabilizacijo trga in proizvodnje, ter nezaželenimi gospodarskimi tokovi in spremembami, ki so jih povzročila še neobvladana neskladja v proizvodnji ter na področju investicijske porabe in so jih še izzvale monetarne in tržne motnje v svetovnem merilu.

Najprej naj ugotovimo, da je vrsta prečiščenih stabilizacijskih ukrepov ob koncu lanskega in v začetku letošnjega leta povzročila tudi številne negativne posledice, ki po vsem videzu niso bile predvidene, a še tam manj zaželene. Gre predvsem za izredno nizko, bolj rečeno kritično rast proizvodnje v družbenem sektorju, ki je v letošnjih prvih osmih mesecih v merilu države znašala komaj okrog 3%. Z ozirom na nizko rast proizvodnje tudi v naslednjih letošnjih mesecih prav nič ne kaže, da bi se situacija do konca leta lahko kakor koli izboljšala. Do kritičnosti zaostren in poslabšan energetska položaj je, kot vemo, zlasti v Sloveniji dokončno zmanjšal upanje, da bi rast proizvodnje do konca leta lahko primerno zvišali. Nasprotno: nizki rasti proizvodnje se je zdaj pridružila še neprecenljiva škoda, ki jo bo gospodarstvo utrpelo zaradi prav drastičnih in usodnih redukcij električne energije.

Brez dvoma se je treba z vso skrbjo zamisliti nad že več let nazaj ustavljenim nazadovanjem rasti družbenega proizvoda v gospodarstvu. Ta se je znižala od 8,1% v obdobju 1956-1960 na vsega 6,3% v obdobju 1965-1970, po predlanskem skoku na 8% pa je lani zdrknila na dotlej najnižjo stopnjo 5,6%. Vse kaže, da se tudi letos družbeni proizvod ne bo izkopal iz mrtvila, ki je zanj ob le kratkotrajnih izboljšanjih značilno v zadnjih osmih letih.

V našem politično-ekonomskem izrazoslovju zelo priljubljena fraza so strukturna neskladja, ki naj bi bila zlasti v proizvodnji kriva neugodnih gibanj in nezadovoljivih rezultatov. Tu gre predvsem za neuskupnost med proizvodnjo in predelavo surovin, med proizvodnjo jekla in strojev ter konstrukcij, proizvodnjo hrane in njeno predelavo v živila, sečno lesa in proizvodnjo pohištva in papirja, za strukturna neskladja, ki v veliki meri povzročajo, da so predelovalne zmogljivosti slabo izkoriščene.

Potem imamo opraviti še s strukturnimi neskladji v investicijski porabi, saj nam že več let in letos prav tako, ob rastočih investicijah v negospodarstvu, nazadujejo investicijska vlaganja v gospodarstvu, a še zlasti v industriji. Za primer naj povemo, da je delež naložb v industriji, ki je še pred petimi leti znašal 41%, lani padel na vsega 31,2%.

Gospodarstvo, a še zlasti industrija, so letos posebej prizadele monetarne spremembe, predvsem devalvacija dolarja in naše nacionalne valute, ki so ob že tako visokih in naraščajočih cenah skoraj vseh surovin na svetovnem trgu izredno podražile uvoz. Tako ni treba posebej razlagati, zakaj ima industrija, ki so se ji vrhu tega podražili še bančni krediti in poleg pogodbenih zvišale še družbene obveznosti, vse manj denarja, ki bi ga lahko vlagala v osnovna sredstva.

Tako so se torej stabilizacijski ukrepi, ki naj bi ohladili »pregreto« gospodarstvo, v mnogočem sprevrgli v zavoro, ki proizvodnji ob vse višjih cenah surovin onemogoča normalno rast, proizvodom pa nemoteno pot na trg, na katerem je zaradi istih vzrokov, ob poslabšani življenjski ravni, nazadujoče povpraševanje sicer vzpostavilo relativno ravnovesje s ponudbo, vendar, žal, za ceno naraslih zalog in poslabšanega izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti.

NANDE ŽUZEK

Poudarjena solidarnost

V Mežici so ustanovili pet TOZD in delovno skupnost skupnih služb • Podpisali so samoupravni sporazum o združitvi TOZD v delovno organizacijo Rudniki svinca in topilnica Mežica • 17. decembra bodo mežiški rudarji in topilničarji volili člane novih samoupravnih organov

V Mežici so ustanovili 5 temeljnih organizacij združenega dela, in sicer „Rudnik, seperacija in elektrarna“, „Metalurški in akumulatorski obrati“, „Tovarna opreme“, „Tovarna akumulatorjev Vesna Marjbor“ in „Gostinska enota Pogorevc“, kot sestavni del dejavnosti vseh temeljnih organizacij združenega dela pa delovno skupnost skupnih služb.

V mežiških Rudnikih svinca in topilnici je prišla pri uveljavljanju delavskih ustavnih dopolnil in ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela še posebno do izraza solidarnost do težavnega dela rudarjev. Tako je sklenjeno, da bodo namenile druge TOZD do 50% ustvarjenega dobička za rudarske

raziskave. Spričo minulega dela v rudarskih obratih bi vedno morala to nalogo oziroma obveznost prevzeti širša družbena skupnost, pa so vendarle del te odgovornosti prevzele druge TOZD v okviru mežiškega podjetja. Vse TOZD bodo združevale tudi sredstva za investicijske naložbe za ureditev okolja in za sanacijo poslovanja posameznih TOZD. Sicer pa so se v Mežici tudi odločili za solidarnost še pri reševanju problemov v zvezi z ekonomskimi oziroma tehnološkimi viški delovne sile v posameznih TOZD. To skrb morajo solidarno prevzeti druge TOZD, ki so dolžne zagotoviti tudi prekvalifikacijo delavcev, s čimer je zagotovljena socialna varnost prav vsem zaposlenim v okviru delovne organizacije. Dogovorili pa so se še za solidarnost TOZD pri odločanju o sredstvih, ki jih bodo združevali na ravni organizacije združenega dela.

S samoupravnim sporazumom so tudi določili, da bo delavski svet podjetja zagotavljal predvsem enotnost in vzajemnost temeljnih organizacij združenega dela. Posebej poudarjena pa je vloga zborov delovnih ljudi, ki sprejemajo gospodarski načrt in razvojne plane TOZD, odločajo o odklikovanju in delitvi dohodka in osebnih dohodkov, pa o

Voda – nova nadloga
velenjskih rudarjev

Decembrski izkop premoga bo v velenjskem premogovniku za približno 40.000 ton manjši, kot so ga načrtovali • Škode zaradi vode še ni mogoče oceniti, je pa precejšnja • Predlog sveta delegatov rudarjem: delajmo tudi v nedeljo, 30. decembra, v vseh treh izmenah

Nenadni vdor vode v jamo Skale in zahodni del jame Preloge močno ovira velenjske rudarje v prizadevanjih, da bi nakopali kar največ premoga. Vode, katerih dotok je bil do 15 kub. m v minuti, so v noči od sobote na nedeljo najprej zalile jamo

Skale, pozneje pa še zahodna polja jame Preloge. Več kot tri dni so si velenjski rudarji prizadevali, da bi za proizvodnjo čimprej usposobili zahodna polja jame Preloge. Delovni pogoji so bili izredno težki, saj je segala voda do kolen, delavnik ru-

darjev pa je trajal kar 12 ur. Ker so očiščevalna dela dobro napredovala, rudnika Zagorje in Idrija pa sta posodila 2 črpalke za črpanje vode, so v sredo, 12. decembra, že začeli znova odkopavati premog tudi v zahodnih poljih jame Preloge. Rudarjem so se pridružili še rudarji Rudarskega šolskega centra Velenje, ki sicer delajo v jami Skale.

V ponedeljek in torek, 10. in 11. decembra, so v Velenju nakopali po 10.000 ton lignita na dan, v sredo pa že okrog 12.000 ton. V prihodnje bo dnevna proizvodnja premoga manjša za okrog 1.000 ton dnevno. Nova proizvodna težava, vdor triadnih voda, je onemogočila uresničitev načrtov velenjskih ru-

Velenjski rudarji so bili po 12 ur na „šihu“, ko so reševali jaške, v katere je vdrla v nedeljo voda. – Foto: L. OJSTERSEK

darjev, da bi v mesecu decembru nakopali 363.000 ton lignita, saj ga bodo zaradi vdora vode okrog 40.000 ton manj.

V ponedeljek, 10. decembra, zvečer se je sešel svet delegatov Rudnika lignita Velenje ter razpravjal o nalogah, ki so pred velenjskimi rudarji zaradi te nove proizvodne težave. Ker je treba bitko za povečani izkop lignita nadaljevati tudi v novih zaradi vode težjih pogojih, je svet delegatov Rudnika lignita Velenje sklenil predlagati vsem rudarjem, da bi normalno delali v vseh treh izmenah tudi zadnjo nedeljo v tem letu, 30. decembra! (vš)

PRVI KORAKI PRI USTANAVLJANJU ZASAVSKEGA ENEGETSKEGA KOMBINATA

Skupaj bi šlo laže

Javna tajnost je, da integracijski procesi v revirjih doslej niso potekali tako, kot bi morali in da šele zdaj gospodarstvo ubira nekoliko hitreje

korake na poti k povezovanju bodisi navznoter bodisi navzven. Znane razmere na področju energetike pa so naposled pospešile preučevanja možnosti o povezovanju zasavskih premogovnikov in trboveljske termoelektrarne. O tem so prvič širše spregovorili na posvetovanju v termoelektrani, ko so razpravljali o sanaciji zastrupljanja ozračja in o možnostih graditve termocentrale III. Sodili so, da ne bi smeli več odlašati s pripravami na ustanovitev zasavskega energetskega kombinata. Zasavski premogovniki in termoelektrarna so sicer že doslej vsestransko sodelovali, vsakoletne pogodbe o dobavi premoga za potrebe teh energetskih objektov vsebujejo številna določila o obojestranskih dolžnostih in koristih. Kolektiv zasavskih rudnikov je vedno z razumevanjem podpiral prizadevanja termoelektrarne za večjo proizvodnjo

električne energije, predvsem v kritičnih časih in tudi tokrat so rudarji nekaj prostih sobot delali izključno za potrebe termoelektrarne in jo oskrbeli z nekoliko večjimi količinami goriva.

Postavitev termocentrale III je spet postala aktualna. Zdj razpolagamo z dokaj natančnimi podatki o tem, koliko električne energije bomo potrebovali v naslednjem desetletju in koliko nam je bo primanjkovalo, čeprav naj bi v tem času postavili več novih energetskih objektov, vključno nuklearno centralo v Krškem. Postavitev nove termoelektrarne v Trbovljah paje seveda odvisna od stanja zaloga premoga o zasavskem bazenu. Vse to pa samo potrjuje osnovno ugotovitev, da bi kazalo čimprej povezati oba kolektiva, zasavskih premogovnikov in termoelektrarne, da bi z združenimi

močmi in seveda ob doslednem uštevanju ustavnih dopolnil ustanovili zasavski energetski kombinat, ki bi imel veliko vlogo v prihodnjem voju energetike pri nas. Spodbudno je že to, da sta oba kolektiva v kratkem izbrala komisiji, ki sta lotili preučevanja možnosti za povezovanje obeh podjetij. O predložitvi pa bodo seveda razpravljali v temeljnih organizacijah združenega dela zasavskih premogovnikov, prav zdaj tudi obravnavajo samoupravni sporazum o povezovanju delovno organizacijo Zasavski premogovniki.

Prav gotovo je res, da bi zasavski revirji z ustanovitvijo energetskega kombinata dobili delovno skupnost, ki bi vsekakor laže gospodarila v pogojih, ko bosta oba energetskivira postala še bolj pomembna, sta bila kdaj koli doslej.

Samoupravni organi ALMIRE iz Radovljice so podprli predlog družbenopolitičnih organizacij podjetja ter sklenili imenovati TONETA SVETIHO za častnega člana kolektiva. Na slovesnosti pred prazniki republike mu je direktor MIRO KAVČIČ izročil odlok delavskega sveta.

Tekstilindus
4 TOZD

V tekstilni industriji Tekstilindus Kranj so na slavnostni seji DS v počastitev dneva republike podpisali samoupravni sporazum o združenju TOZD. Zbori delavcev so se odločili za štiri: Predilnico, Tkalnico, Plemenitilnico ter Prehrano in oddih.

Tekstilindus bo letos dosegel blizu 300 milijonov dinarjev skupnega dohodka, kar je za 15 odstotkov več kot lani. V svoj proizvodni program je prvič vključil tudi pleteno blago, med pomembne letošnje dosežke tega kolektiva pa sodi tudi to, da je skoraj popolnoma ukinil nočno delo žensk.

inles ribnica
PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

»CELULOZA« PRVA, AMPAK...

Letos se je predstavilo že 18 moških in 8 ženskih ekip s skupaj 400 nastopajočimi. — „Fair play“ pokal je pripadel moštvu Splošnega obrtnega podjetja iz Krškega. — Za najboljše ekipe tudi denarne nagrade, namenjene nakupu športne opreme! — V delovnih organizacijah vse več razumevanja za razmah organizirane rekreacije ob delu.

Na lanskih delavskih športnih igrah občine Krško so nastopili predstavniki 15, na letošnjih pa že zastopniki 18 kolektivov. Ker se vsako leto predstavi kakšna ekipa več, to pomeni, da delavske športne igre tudi v tej občini postajajo vse bolj množične in da je zdaj, ko so z ene strani postavljeni solidni temelji, z druge strani pa že deluje tudi temeljna skupnost za telesno kulturo, pričakovati njihovo uveljavitev v vsakdanji praksi vseh, tudi najmanjših delovnih skupnosti v občini.

Na svečani akademiji, prirejeni v počastitev zaključka letošnjih, sicer že XII. DŠI te občine so med drugim poudarili, da si tak razvoj obetajo tudi zaradi tega, ker vodstva delovnih organizacij in njihovi samoupravni organi na splošno kažejo vse več razumevanja za potrebe športnikov z ene ter za

razmah organizirane rekreacije ob delu z druge strani. Prav zaradi tega tako občinski svet Zveze sindikatov s komisijo za šport in rekreacijo kakor tudi temeljna skupnost za telesno kulturo pričakujeta, da bodo verjetno že v naslednjem letu program tekmovanj v okviru DŠI razširili na še nove letne in zimske discipline. K temu naj bi, saj posredno pripomogla tudi gradnja TRIM steze.

Po pričakovanjih je v tekmovanju moških, ki so se pomerili v atletiki, odbojki, šahu, streljanju, namiznem tenisu, balinanju, krosu, kegljanju, malem nogometu, rokometu in vlečenju vrvi, zmagala ekipa „Celuloze“, pa čeprav ni nastopala v vseh disciplinah. Prav to pa je vodstvo tekmovanja „Celulozi“ tudi zamerilo, po našem mnenju upravičeno, kajti če številčno največji kolektiv v ob-

čini ne more poslati na tekmovalne moštve za vse discipline, ki so na sporedu, kako jih lahko „spravimo skupaj“ manjši kolektivi, celo taki, v katerih ženske predstavljajo večino zaposlenih! Drugo in tretje mesto v konkurenci moških sta si razdelila „Agrokombinat“ Krško in „Kovinarska“ Krško, na četrto so se uvrstili predstavniki Splošnega obrtnega podjetja, medtem ko je peto mesto med skupno 18 sodelujočimi ekipami pripadlo „Metalni“ iz Senovega.

V ženski konkurenci so nastopile predstavnice 8 delovnih skupnosti, ki so se med seboj pomerile v atletiki, odbojki, namiznem tenisu, krosu, kegljanju, plavanju, vlečenju vrvi in streljanju. Prvo mesto je pripadlo zastopnicam „Lisce“ — obrat Senovo, na drugem so pristale predstavnice „Agrokombinata“ Krško, na tretjem pa ekipa „Žito“ — Imperial Brestanica. Četrte so bile športnice „Laboda“ — obrat Krško, medtem ko je peto mesto pripadlo predstavnicam Skupščine občine Krško.

Tri prvouvrščene ekipe v

vsaki disciplini so prejele prehodne pokale, zmagovalne ekipe in posamezniki spominske plakete, vsa moštva pa diplome o sodelovanju. Prvuvrščena moštva v vseekipnem plasmaju so bila končno deležna tudi denarnih nagrad, namenjenih nakupu športne opreme. Nagrade sicer niso bile visoke, vendar so tudi pomenile svojevrstno priznanje za prizadevnost in trud, vložen v organizacijo tekmovanj in v nastope kot takšne.

Zaključek letnih delavskih športnih iger pa so organizatorji končno izkoristili še za to, da so razdelili priznanja najuspešnejšim ekipam in posameznikom, ki so sodelovali na zimskih delavskih športnih igrah. Med moškimi, ki so tekmovali v slalomu in veleslalomu ter so bili razdeljeni v dve starostni skupini (do in nad 35 let) je prehodni pokal pripadel ekipi Splošnega obrtnega podjetja Krško, pred „Celulozo“ in ekipo prosvetnih delavcev. Med ženskami, ki so tekmovali v posamični konkurenci, je bila najboljša Branka Kužnik („Kovinarska“, Krško).

-mG

Pričelo se je zimsko veselje... (Foto: A. AGNIČ)

400 LET TOVARNE V MUTI

Delo in rekreacija

Nad tisoč delavcev tovarne poljedelskega orodja in livarne Gorenje na Muti proslavlja letos 400-letnico. Osrednja proslava je bila konec novembra, ko so odprli novo tovarno jeklenega granulata, ki je eden izmed najmodernejših tovrstnih obratov v državi. Delavci so v ureditev okolice in za druga dela prispevali vsak po osem ur prostovoljnega dela.

Učenci tovarne so opravili nad tristo prostovoljnih udarniških ur pri urejanju novega strelišča in šahovske sobe, ki so jo uredili na Muti. Stavbo za strelišče in šahovsko sobo je odstopila krajevna skupnost, sicer pa ima tudi kolektiv veliko razumevanje do vseh krajev, v katerih živijo delavci tovarne na Muti.

Pred dnevi so tudi zaključili

športne igre, v katerih je sodelovalo osem delovnih kolektivov, ki so se pomerili v košarki, namiznem tenisu, kegljanju, malem nogometu, odbojki in v streljanju z zračno puško. Šahisti pa so se preizkusili v šahu. Največ točk so zbrali športniki iz Gorenja Velenje, drugi so bili prireditelji — Tovarna Muta, tretji pa delavci Gorenja Fecro iz Slovenj Gradca.

V tovarno na Muti so povabili tudi vse bivše upokojene sodelavce, jim pokazali nove dosežke ter jih seznanili z novimi delovnimi dosežki. Sindikat jim je oskrbel pogostitev, tovarniška godba na pihala pa je za to priložnost pripravila poseben koncert, tako je bilo srečanje še posebej prijetno.

kw

● NA ROB OBČNEMU ZBORU LJUBLJANSKEGA DRUŠTVA ZA PODVODNO DEJAVNOST

ŠE BOLJE ORGANIZIRANI

V Ljubljani v Domu družbenih organizacij je bil pred dnevi redni letni občni zbor ljubljanskega Društva za podvodno dejavnost. Zbora se je udeležilo izredno veliko število ljubiteljev morja, ki so se zbrali ne le zato, da bi položili obračun svojega dela za minulo leto, temveč tudi z namenom, da bi se domenili za svoje akcije v prihodnje.

Na občnem zboru so člani društva med drugim sprejeli tudi svoj statut, ki poudarja, da je namen društva predvsem gojenje in pospeševanje aktivnosti pod vodo in

obenem zaščita podvodnega sveta. Iz statuta društva je dalje razbrati, da ne dominira več veja „podvodni ribolov“, kot še nedavno, saj ga že dlje časa vse bolj izpodrivajo druge dejavnosti, kot so na primer potapljanje, podvodna orientacija, podvodna fotografija itd. K temu naj dodamo le še to, da se število ljubiteljev podvodnega lova tako v Ljubljani kot na širšem slovenskem območju ni zmanjšalo, temveč, kar je nesporno, da izgubljajo lovci svoj prostor pod streho društva. Lani, ko je veljala klubska izkaznica

obenem tudi kot dovolilnica za podvodni ribolov, je stelo društvo blizu 900 članov. Letos temu ni več tako zato je padlo število članov na 264, s čimer se je razumljivo zmanjšal tudi dohodek društva.

Ne glede na „preobrazbo“ društva je bila ocenjena njegova dejavnost v minulemu letu kot izredno uspešna. Izkazali so se vsi: tako tisti, ki so tekmovali v podvodni tehniki, kot fotografiji in seveda ne navsezadnje prav podvodni lovci. Dejstvo namreč je, da ima društvo v svojih vrstah že dolgo let

enega najuspešnejših podvodnih lovcev v Jugoslaviji, ki pobira lovorike na vseh tekmovanjih, s čimer si je priboril v minulih letih naslov najboljšega lovca v naši domovini.

Ena izmed glavnih točk občnega zbora je nedvomno bila ustanovitev redne reševalne službe. Že doslej so se člani društva ukvarjali s posameznimi reševalnimi akcijami, odslej dalje pa bo imelo društvo v svojih vrstah mlade potapljače, ki bodo vedno na voljo za vse vrste reševalnih akcij.

111.

DRAVOGRAD NAPOSLED DOBIL TELOVADNICO

PRI OSNOVNI ŠOLI „NEZNANI TALCI“ SO JO ZGRADILI S KRAJEVNIM SAMOPRISPEVKOM OBČANOV TER Z ZDRUŽENIMI SREDSTVI ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA

Dravograd je do letošnjega praznika republike sodil med tiste občine na Slovenskem, kjer ni bilo primerne objekta za telesno vzgojo. Skoraj 700 učencev osnovne šole „Neznani talci“ iz Dravograda je imelo pouk telesne vzgoje kar na temačnem in majhnem šolskem hodniku. Razumljivo je, da o načrtosti šolskega pouka telesne vzgoje ni bilo mogoče govoriti in da so si zato v tej koroški občini že nekaj časa prizadevali, da bi ob novi šoli zgradili tudi prepotrebno telovadnico. Hotenja so bila posebej pomembna tudi zategadelj, ker v Dravogradu ni bilo tudi prostora, kjer bi se bilo nasploh mogoče ukvarjati s telesno vzgojo oziroma s športnimi igrami.

Lani so se občani Dravograda, Podklanca, Viča, Goriškega vrha, Ojstrice, Kozjega vrha, Sv. Duha, Vrat, Boštjana in dela Otiškega vrha odločili za krajevni samopriskpek za sofinanciranje gradnje telovadnice, saj so začele pred tem zbirati sredstva za to investicijo že organizacije zdrženega dela. Marca letos so zasadili prve lopate za telovadnico, da bi med osrednjo dravograjsko proslavo ob 30-letnici II. zasedanja AVNOJ ta prepotrebni telesnovzgojni objekt predali svojemu namenu. Torej je dobil tudi Dravograd, kmalu zatem, ko je bila ustanovljena temeljna telesno kulturna skupnost Dravograd, nadse pomemben objekt za pouk telesne vzgoje osnovnošolske mladine ter za rekreacijo in organizirano telesno vzgojo tudi drugih občanov. Nova telovadnica bo z opremo vred veljala okrog 2,3 milijona dinarjev, pri čemer bodo polovico denarja prispevali občani s krajevnim samopriskpevom.

Med prazniki je bil v novi telovadnici v Dravogradu velik športni dogodek. V organizaciji Košarkarskega kluba Dravograd je bilo v tem koroškem mestecu tekmovanje mladinskih košarkarskih vrst za „Pokal republik 73“, na katerem so nastopila moštva iz Bosne in Hercegovine, Hrvatske, Kosova, Srbije, Vojvodine in Slovenije. Za mladinci iz Hrvatske je naša vrsta zasedla drugo mesto, pred Srbijo in drugimi.

(ek)

POJEM ŠIROKE IZBIRE, SOLIDNE
POSTREŽBE, ZMERNIH CEN,
POJEM DOBREGA NAKUPA

TRGOVSKO PODJETJE
nama
LJUBLJANA

Odbojkarji zdravstvenega doma prvaki

Pred kratkim se je končalo sindikalno tekmovanje Maribora v odbojki, na katerem je nastopilo 20 moških in 5 ženskih ekip. Tekmovanje je trajalo od spomladi do pozne jeseni, finalni del tekmovanja pa je bil odigran v telovadnici. Letošnje tekmovanje je pokazalo, da je za odbojko precejšnje zanimanje v OOS, posebno še, če tekmovanje ni organizirano v obliki enkratnega turnirja, temveč po liga sistemu preko celega leta. Tudi mnenje, da so po kvaliteti mnogo boljše moštva iz večjih OSS, je zgrešeno, kajti letos so prva tri mesta osvojila moštva, ki so letos prvič tekmovali in po številu zaposlenih sodijo med manjše delovne organizacije.

V finalu sta nastopili po dve najboljše uvrščeni ekipi iz vsake skupine ter se pomerili za uvrstitev od prvega do četrtega mesta. Zmagala je ekipa Zdravstvenega doma pred PTT in Metalplastom iz Ruš. Lanskoletni zmagovalec Marles je letos šele na 12. mestu, nič boljše pa nista uvrščena zmagovalca preteklih let TAM Tezno, ki je na 7. mestu in TAM Studenci, ki je na 15. mestu.

Med ženskimi je tudi letos zaslužno zmagala ekipa Sladkogorske iz Sladkega vrha, pred Konstruktorje in Gradisom.

Rezultati finala: ZD: Metalplast 2:0, Livarna: PTT 0:2, Livarna: Metalplast 1:2 in ZD: PTT 3:1.

Vrstni red: ZD 37 točk, PTT 35, Metalplast 35, Livarna 34, Zlatorog 31, Sladkogorska 31, TAM Te. 28, TSN 28, Elektrokovina 27, Elektro 27, SC TAM 26, Marles 25, Svila 23, Konstruktor 22, TAM Stud. 20, Tov. kos in spov Lovrenc 18, Avtoobnova 17, SDK 16, Gradis 15, Atmos 7 točk.

R. J.

Mojstrana pripravljena na novo sezono

Mojstrana je že pripravljena na letošnjo zimsko sezono. Turistično društvo je pripravilo vlečnico, uredili pa so tudi že naravno drsališče.

V Mojstrani pričakujejo precej gostov, saj je bila tudi lani v zimski sezoni zasedena. Sprejeli jih bodo v zasebnih turističnih sobah, v hotelu Triglav in zdravilišču Sonja Marinkovič.

Razen tega pa bodo v Mojstrani organizirali več smučarskih tekmovanj: tako občinsko sindikalno prvenstvo Kranja, občinsko sindikalno prvenstvo jese-niške občine, tekmovanje GRS, tradicionalno tekmovanje v spomin ponesrečenemu alpinistu Zvonetu Koflerju ter več drugih smučarskih tekmovanj.

M. R.

● MARIBORSKA LIVARNA JE ZGRADILA V LENARTU NOVO TOVARNO

Za gotovo lepši jutrišnji dan

● Proizvodnja hitro narašča, polovica radiatorjev roma čez mejo...

V Lenartu, to je v eni izmed najmanj razvitih slovenskih občin, so pred dnevi predali svojemu namenu veliko novo tovarno, ki je prinesla kruh mnogim domačinom, celotnemu območju pa upravičene upe za lepši jutrišnji dan. Nova tovarna aluminijastih radiatorjev, ki jo je zgradila Mariborska livarna, bo namreč bistveno prispevala k povečanju družbenega dohodka v tem industrijsko tako nerazvitem delu Slovenije.

Tovarna v Lenartu predstavlja eno izmed dveh temeljnih organizacij združenega dela Mariborske livarne, ki vključuje poleg tega še „organizacijo skupnih služb“. Za sedaj izdeluje še manjše količine radiatorjev, že prihodnje leto pa jih bo izdelala blizu 1100 ton v vrednosti 48 milijonov dinarjev. S tem pa kapacitete tovarne še zdaleč ne bodo izkoriščene. Plan za leto 1975 predvideva namreč že proizvodnjo 1600 ton radiatorjev v vrednosti 72 milijonov dinarjev!

Ob tem velja poudariti, da kolektiv že danes, ko je s proizvodnjo šele začel, izvozi polovico svojih izdelkov in da ima podobne načrte tudi v prihodnje. Izdeluje namreč posebne vrste aluminijastih radiatorjev z možnostjo najrazličnejših kombinacij, po katerih je tudi v svetu veliko povpraševanje.

„Glede na to, da povsem na novo osvajamo proizvodnjo novega izdelka, da smo precej daleč od matične tovarne in da so vsi zaposleni „novi“ delavci, je vse skupaj še nekako v začetnem poletu, toda vzdušje je več kot dobro...“, nam pripoveduje inž. Ivo Kek, direktor TOZD Mariborske livarne v Lenartu. „Delamo v dobrih delovnih pogojih, imamo sodobne stroje. Ljudje so začutili, da je zapihal nov veter, da se jim odpirajo nove možnosti za izboljšanje življenjskih razmer, zato z veliko voljo delajo...“

V Lenartu imajo že danes na voljo kar 18.000 kvadratnih metrov tovarniških površin. Zgrajena je pro-

izvodna hala s skladiščem in prizidkom za obratne pisarne, sanitarije in garderobe. Tovarna ima tudi lastne energetske postaje, ki obsegajo transformatorsko in kompresorsko postajo, kotlamo ter mazutno omrežje s črpalnico in rezervoarjem. V upravni zgradbi je tudi bife z jedilnico. Prostor dopušča dograđitev vsaj še štirih proizvodnih dvoran enake velikosti, kot je sedanja za proizvodnjo radiatorjev. Obstajajo torej vse možnosti za razširitev proizvodnega programa s področja ogrevalne tehnike.

V občini Lenart so še posebno veseli nove tovarne in možnosti nje-nega nadaljnega razvoja zato, ker je na tem območju vprašanje nezaposlenosti sila pereče. Zato je krajevna skupnost zelo veliko prispevala k gradnji nove tovarne že s tem, da je ponudila lokacijo in zemljišče s komunalnimi ureditvami in da je pravilno predvidevala razpoložljive ljudi, brez katerih seveda ne bi bilo proizvodnje.

V Lenartu je Mariborska livarna odprla sodobno tovarno aluminijastih radiatorjev

Več novih možnosti...

Kaj bo novega v gorenjskem zimskem turizmu ● Prvič sezona pozimi na Jezerskem

Med novostmi, ki bodo v tej zimi obogatile ponudbo gorenjskih zimskošportnih središč, je vsekakor potrebno na prvem mestu omeniti dela na Krvavcu, s katerimi bodo njegova smučišča pridobila krožno kabinsko žičnico, dvosedeznico in tri vlečnice ter več novih smučarskih prog. Izvajalci del so kljub precejšnjim težavam zaradi stiske s časom in slabega vremena obljubo, da bodo na prave lahko začele obratovati v decembru, izpolnili. Tudi dela na pro-

gah so pri koncu. To velja tudi za najbolj zanimivo, ki bo vodila do spodnje postaje kabinske žičnice in jo s tem pri povratku smučarjev v dolino precej razbremenila. Torej lahko čakamo le še na sneg!

V Kranjski gori so poskrbeli za dve novi vlečnici in precej razširili urejena smučišča. Za to zimo bodo pridobili velik nov hotel podjetja Kvarner ekspres in večjo restavracijo v stari šoli.

Zatnik bo okoli novega leta končno dobil veliko restavracijo klasičnega in samopostrežnega tipa, ki jo gradi ljubljanski Viator. Prav pomanjkanje možnosti za okrepčilo smučarjev je bilo doslej največja

slabost tega središča. Hkrati bodo do zime uredili na smučiščih potrebne nadvoze, ki bodo proge speljali čez poključko cesto, da je ne bodo več neprijetno in nevarno križale.

Medtem ko na Voglu ne bo novosti, pa na Starem vrhu hitijo z delom, da bi zaključili novo obvozno progo, s katero bi se lahko manj večji smučarji izognili najhujši strmini pri spodnji postaji dvosedeznice. Za to središče pa je zelo pomembno tudi to, da bo asfaltirana večina ceste do žičnice, ki je bila do sedaj tako slaba, da je marsikoga odvrgla od obiska Starega vrha. Na Pokljuki pa bodo v krat-

kem dokončno usposobili hotel z bazenom tudi za zimsko bivanje, za rekreacijo pa imajo v načrtu nekakšno zimsko trim progo.

Cepprav je Jezersko eno naših najstarejših turističnih krajev, je v svojem razvoju precej zaostalo in danes s komaj 100 ustreznimi ležišči v hotelih v naši turistični ponudbi ne pomeni skoraj ničesar. Vzrok za ostajanja je najtesneje povezan s tem, da ta kraj kljub ugodnim zimskim vremenskim razmeram ni imel objektov, ki bi poživili zimsko sezono. Tako so bile njegove zmogljivosti praktično izkoriščene le po 45 dni kratkega poletja, kar pa gotovo ni moglo biti opravičilo za nove na-

ložbe.

Ta zima pa bo končno je prelomnica v razvoju jezerskega turizma. Gostinsko trgovsko podjetje Central Kranj in Gozdno gospodarstvo Kranj urejata na Jezerskem večje smučišče z vlečnico, ki naj bi se ji v prihodnjih letih pridružilo še več novih smučarskih naprav. Gozdno gospodarstvo se je za to naložbo odločilo, ker so zanj zanimive možnosti za zaposlovanje gozdnih delavcev v zimskem času in ker je zavzeto za razvoj kmečkega turizma na tem področju, ki naj bi zadržalo mlade na kmetijah in s tem tudi pri skrbi za gozdove. Central Kranj pa vključuje gostinske objekte na Jezerskem in mu je seveda veliko do tega, da bi bili bolj izkoriščeni in s tem tudi bolj donosni.

Prva žičnica je na pobočju 700 m od hotela proti Češki koči. Do nje so že uredili cesto, poskrbeli tudi za parkirišče in postajo z okrepčevalnico. Žičnica je dolga 622 m in bo lahko na uro potegnila do izhodišča smučišča 920 smučarjev. Koliko lahko za obisk gostov v zimskem času pomeni že ena sama taka naprava, pove ugotovitev, da je hotel na Jezerskem že razprodan od začetka decembra do konca marca. Največ gostov bo iz Beograda in Novega Sada. Jezersko bo imelo torej odsele stalne goste namesto sedanjih 45 dni kar trikrat dalj. Za zimsko sezono bodo imeli na voljo tudi dobro vzdrževano naravno drsališče, v gradnji pa je tudi 4-stezni avtomatsko kegljišče.

M. S.

Nagrade križanke »29 november«

Prejeli smo 698 rešitev nagradne križanke, ki je bila objavljena v 46.-47. številki Delavske enotnosti dne 26. novembra 1973. Med pravnimi rešitvami smo izžrebali nagrade, ki jih prejmejo:

1. nagrado 100 din prejme Božo ANDOLJŠEK, Šmatevž 28, 63303 Gomilsko;

2.-5. nagrado po 20 din prejmejo: Pavli MEDJA Bohinjska Bela 69, 64260 Bled, Metka FRIŠKOVEC, Žabnica 36, 64209 Žabnica, Peter KOREN, „Tuba“, Kamniška 20, 61000 Ljubljana, Jože BRUMEN, Markovci 93/a 69204 Šalovci.

Vsem nagrajencem bomo poslali nagrade po pošti.

Pravilna rešitev nagradne križanke:

VODORAVNO: Nova Jugoslavija, praznik republike, Anna, Al, Loiret, AA, Ann, vidrar, ledvica, kas, IS, kopja, AJ, kariosom, il, oje, Kiros, valat, jur, Aare, lak, test, Njasa, Rab, tonkin, Vadim, ocet, vu, erar, ton, Emo, Spa, Jera, ah, leninist, pogreb, tnal, sla, en, Mahendra, JN, alkova, okel, noč, Egmont, fenol, str, Liz, Aosta, pal, AČ, D, ata, kokta, vpreznica, bienale, kad, IV, ten, mucek, egoist, polenta, ole, ataka, talka, staniol.

Večje investicije terjajo združitev sil

V Mislinjski dolini naj bi se združile delovne organizacije, ki neposredno sodelujejo v turističnem prometu

Pred letom dni se je Skupščina občine Slovenj Gradec odločila, da bo namenila pri svojem delu posebno pozornost prav nadaljnjemu razvoju gostinske in turistične dejavnosti v Mislinjski dolini. Čeprav je bil dosežen v zadnjem času napredek, pa stanje že zmeraj ni zadovoljivo. Delovanje vseh dejavnikov na področju turizma še ni usklajeno. Najmočnejša organizacija je Gostinsko podjetje Pohorje Slovenj Gradec, ki ima 6 obratov z 856 sedeži ter 111 ležišč in ki je v devetih mesecih letos doseglo le 6 milijonov dinarjev prometa. Nočitvene zmogljivosti so bile izkoriščene v tem obdobju le 20%, pa tudi sicer je bilo poslovanje na meji rentabilnosti. Seveda zaradi tega podjetje nazaduje v razvoju.

Nedavno tega so v Slovenjem Gradcu ustanovili Konzorcij turističnih organizacij, vendar se je zdaj svet za blagovni promet in turizem zavzel za to, da bi se združile delov-

ne organizacije, ki neposredno sodelujejo v turističnem prometu tudi zategadelj, da bi bile sposobne prevzeti večje investicije v okviru programa izgradnje turističnih in drugih objektov v Mislinjski dolini.

Ker manjka gostinskih in turističnih delavcev, in to ne samo organizacijam združenega dela iz Mislinjske doline, pač pa iz vse Koroške, se

zavzemajo še za ustanovitev poklicne šole za gostinske delavce v okviru Ekonomskega šolskega centra Slovenj Gradec. Tamkajšnja občinska skupščina pa naj bi dosegla, da bodo letališče Koroškega aerokluba v Turški vasi čimprej usposobili za javni promet, in to kot terciarno letališče.

(An)

Predlog v razpravo!

V celjskem podjetju Izletnik so pripravili samoupravni sporazum o združevanju TOZD. Komisija je pri pripravi sporazuma upoštevala tudi sedanji ekonomski in organizacijski položaj podjetja. Predlagajo, da bi imeli pet TOZD in skupne službe. TOZD bi bile: potniški promet, delavnice, hotel Celeia, rekreacijsko-turistični center Golte in turistična agencija. Za skupne službe predlagajo, naj bi se organizirale kot delovna skupnost. Medsebojne odnose med delovno skupnostjo skupnih služb in temeljnimi organizacijami združenega dela nameravajo urediti s pogodbo.

M. B.

pomagaj si sam...

UNIOR EXTRA

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE, izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Direktor, glavni in odgovorni urednik IVO TAVČAR. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ulica 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 323-554, 316-695 in 310-033. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Ljubljanski banki št. 501-620-7-12100. Posamezna številka stane 1,50 din. Naročnina je četrtletna 19,50 din — polletna 39,00 din — in letna 78,00 din — Rokopisov ne vračamo — Poština plačana v gotovini — Tiska ČZP »Ljudska pravica«, Ljubljana